

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Sisäministeriö on sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton ministeriö, jonka toimialaan kuuluu vastata

- yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta
- maahanmuutosta, kansainvälisestä suojelusta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta
- Suomen kansalaisuudesta
- pelastustoimesta
- hätäkeskustoiminnasta
- rajaturvallisuudesta ja meripelastustoimesta
- siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksista sekä
- aluehallinnon yhteisestä varautumisesta poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin.

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi on maailman turvallisin maa asua, yrittää ja tehdä työtä.

Toiminnassa on painopisteenä sisäisen turvallisuuden strategisista ydintehtävistä huolehtiminen sekä keskeiset kansalaisille tarjottavat palvelut. Tavoitteiden saavuttaminen muuttuneessa turvallisuusympäristössä edellyttää ennakointia ja analyysikykyä, yhteistä tilannekuvaa, lainsäädäntötoimia toimivaltuuksien tarkistamiseksi ja turvallisuusviranomaisten suorituskyvyn turvaamista.

Toimintaympäristön kuvaus

Sisäisen turvallisuuden ylläpito on valtion perustehtävä, johon kohdistuu vaatimuksia niin koko yhteiskunnan kuin hallinnonalan eri toimijoiden taholta. Maamme hyvän turvallisuustason säilyttäminen edellyttää yhtä lailla yhteiskuntapoliittisia toimia kuin muutoksia yksilöiden ja organisaatioiden toimintatavoissa. Julkisten turvallisuuspalveluiden vaikuttavuuden ja laadun kannalta keskeistä on huomion kiinnittäminen eri tahojen yhteistyömahdollisuuksiin ja toimintatapojen uudistamiseen. Uudistuminen ja luovuus ovat tulevaisuuden keskeisimpiä muutostekijöitä. Työperusteinen maahanmuutto edistää Suomen työllisyyttä ja vahvistaa julkistaloutta sekä kohentaa huoltosuhdetta.

Suomen sisäisen turvallisuuden toimintaympäristö on aiempaa monimutkaisempi, ja siihen vaikuttavat myös maamme ulkopuoliset tekijät. Turvallisuusympäristön muutokset voivat olla erittäin nopeita. Täsmällisten ennusteiden laatiminen edes verraten lyhyellä aikavälillä ei ole mahdollista, mutta ennakoinnilla voidaan tunnistaa mahdollisia tulevaisuuksia. Poliittinen, taloudellinen, teknologinen, yhteiskunnallinen ja ekologinen kehitys voi muuttaa sisäisen turvallisuuden tehtäväkenttää jo lähitulevaisuudessa. Globaalit haasteet korostavat yhteistyön merkitystä. Teknisten järjestelmien systeemiset riskit ovat merkittävä uhka yhteiskunnalle ja sisäiselle turvallisuudelle.

Suomen keskeisin sisäisen turvallisuuden haaste on laajeneva, monimuotoinen syrjäytyminen. Se lisää yhteiskunnallisten häiriöiden riskiä ja määrittelee suurelta osin turvallisuusviranomaisten tuottaman reaktiivisen palvelun tarpeen. Radikalisoituminen ja ääriliikkeiden voimistuminen voivat olla syrjäytymisen äärimmäisiä seurauksia.

Suomen talouden tulevaisuuteen jatkuva matalasuhdanne asettaa julkisen hallinnon rakenteille ja palveluille kovan uudistuspaineen, jolla on turvallisuusheijastuksia. Maamme korkea koulutus-, turvallisuus- ja teknologinen taso on merkittävä kansainvälinen kilpailutekijä. Korkean teknologian turvallisuus on erityinen voimavara- ja osaamishaaste. Suomalaisen yhteiskunnan kriisinkestokyky perustuu järjestelmien kykyyn toimia häiriötilanteissa ja niihin varautumisessa, sekä yksilöiden henkiseen kestävyYTEEN. Ulkopuolelta tapahtuva mielipidevaikuttaminen yleistyy ja pyrkii vaikuttamaan myös yhteiskunnalliseen päätöksentekoon.

Sisäministeriön hallinnonala on hyvin työvoimavaltainen. Se on myös kriittisen riippuvainen toimivista ICT- ja valvontajärjestelmistä, asiakaspalvelutiloista ja tietoliikenneyhteyksistä sekä toimintakykyisestä kalustosta. Toimintaympäristön ulkoiset muutokset, yhä monimutkaistuvampi oikeudellinen sääntely, EU-oikeuden merkityksen lisääntyminen, erityisalojen syvällistä asiantuntemusta vaativien asioiden lisääntyminen, digitalisaatio sekä henkilöstön mittava eläköityminen asettavat kireän taloustilanteen ohella suuria haasteita toiminnalle. Käytettävissä olevan työvoiman supistuminen edellyttää toimintojen tehostamista ja rationalisointia sekä työn tuottavuuden parantamista. Työelämän uudistaminen ja innovatiivisen julkisen hallinnon kehittäminen ovat keskeisiä muutostekijöitä myös sisäministeriön hallinnonalalla.

Sisäministeriön hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Valtioneuvosto asettaa sisäministeriön hallinnonalalle seuraavia yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita vuodelle 2018:

— *Sisäisen turvallisuuden palvelut sekä viranomaisten toimintakyky turvataan koko maassa.* Tunnistetaan ydintehtävät ja priorisoidaan tehtävät suhteessa annettuihin resursseihin.

— *Kansallinen turvallisuus varmistetaan.* Tehostetaan ennakointia, tiedustelua ja tilannekuvaa. Valmistellaan turvallisuusympäristön muutoksen edellyttämät toimivaltuusmuutokset. Parannetaan viranomaisten osaamista ja varautumista uusiin uhkiin.

— *Maahanmuutto on hallittua ja tukee samalla työllisyyttä ja talouskasvua.* Vastaanottojärjestelmän kustannustehokkuus ja toiminnan laatu yhdenmukaistetaan ja varmistetaan. Viranomaisprosesseja ja ilman laillista oleskeluoikeutta olevien palauttamista tehostetaan.

— *Toimintatapoja kehitetään ja palvelutasoa ylläpidetään digitalisaation ja uusien teknologioiden avulla.* Kehittämistoimenpiteet tehdään asiakasnäkökulma, saavutettavuus, yhdenvertaisuus sekä turvallisuus huomioiden kustannustehokkaasti ja kansallisia ratkaisuja hyödyntäen.

Hallinnonalan vaikuttavuustavoitteita täydentävät toimialoitteet

Poliisitoimi

Poliisitoimen osalta painotetaan poliisin toimintavalmiuteen, yhteiskuntarauhan säilyttämiseen sekä turvapaikanhakijatilanteeseen liittyviä tehtäviä. Resurssien mahdollistamissa puitteissa painotetaan myös rikosten, järjestyshäiriöiden ja onnettomuuksien ennalta estämistä ja vähentämistä sekä palvelukyvyyn ja näkyvyyden turvaamista. Torjutaan sellaiset hankkeet ja rikokset, jotka voivat vaarantaa valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Kehityskuvaaja

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Rikoslakirikosten määrä, enintään	458 790	435 000	435 000
Katuturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100) ¹⁾	99,7	99,0	99,0
Liikenneturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100) ²⁾	-	185,0	187,0
Kansalaisten luottamus poliisiin toimintaan, keskiarvo, vähintään asteikolla 1—4 ³⁾	3,5	-	3,5
Kansalaisten kokema turvallisuuden tunne, keskiarvo, vähintään asteikolla 1—4 ⁴⁾	3,1	-	3,1
Terroritekojen määrä, kpl ⁵⁾	0	0	0
Kansalaisten luottamus Suojelupoliisiin, % ⁵⁾	82	85	85
Suojelupoliisin toiminnan onnistuminen, % ⁵⁾	68	75	80

1) Katuturvallisuusindeksissä painotetaan poliisille ilmoitettujen ryöstöjen, pahoinpitelyjen, vahingontekojen sekä ratti- ja liikennejuopumusten lukumäärät ja lasketaan yhteen. Saatu summaluku suhteutetaan alueen asukasluukuun. Mitä suurempi indeksiluku, sitä parempi tilanne on verrattuna valtakunnalliseen keskiarvoon vuodelta 1999.

2) Liikenneturvallisuusindeksi on rekisteröityjen autojen ja moottoripyörien määrä jaettuna liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden painotetulla lukuarvolla.

3) Kansalaisten luottamusta poliisin toimintaan mitataan Poliisibarometri-tutkimuksen kysymyksellä "Missä määrin luotatte seuraavien viranomaisten toimintaan...?", 1 = erittäin vähän, 2 = melko vähän, 3 = melko paljon, 4 = erittäin paljon. Lähde: Poliisibarometri. Joka toinen vuosi tehtävä kansalaishaastattelu.

4) Kansalaisten turvallisuuden tunnetta mitataan Poliisibarometri-tutkimuksen kysymyksellä "Kuinka vakavana ongelmana pidätte rikollisuutta lähiympäristössä?", 1 = erittäin vakava, 2 = melko vakava, 3 = ei kovin vakava, 4 = ei lainkaan vakava. Lähde: Poliisibarometri.

5) Lähde: TNS Gallup

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisina vaikuttavuustavoitteina on ylläpitää rajaturvallisuutta, varmistaa sujuva rajaliikenne, tuoda viranomaisapua rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille, lisätä merellistä turvallisuutta ja osallistua sotilaalliseen maanpuolustukseen. Nämä vaikuttavuustavoitteet tuotetaan kustannustehokkaasti maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin luonnonoloissa myös yhteiskunnan kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Tunnusluku/mittari	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus (ind)	105	107	109
Vaikuttavuus (ind)	98	100	99
— Rajaturvallisuuden ylläpitäminen (1—5)	4,1	4,2	4,2
— Sujuvan rajaliikenteen varmistaminen (1—5)	4,8	4,8	4,7
— Merellisen turvallisuuden lisääminen (1—5)	4,0	4,3	4,3
— Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen (1—5)	3,8	3,8	3,8
— Viranomaisavun tuominen rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille (1—5)	3,4	3,3	3,2
Kustannusvaikuttavuus (ind)	112	114	118

Pelastustoimi

Pelastustoimen tehtävänä on parantaa yhteiskunnan turvallisuutta kaikissa oloissa yhdessä muiden toimijoiden kanssa vähentämällä onnettomuuksia, vastaamalla pelastustoiminnasta, osallistumalla siviilivalmiuden ylläpitoon ja kehittämiseen, rajoittamalla onnettomuuksien seurauksia ja hyödyntämällä pelastustoimen jatkuvaa valmiutta laajemmin yhteiskunnassa sekä tuottamalla terveydenhuollon kanssa sovittuja ensivaste- ja ensihoitopalveluja.

Tunnusluku	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Tulipalojen määrä, enintään (pl. metsä- ja maastopalot) (kpl)	10 055	9 500	9 500
— josta rakennuspalojen määrä, enintään (kpl) ¹⁾	5 520	5 500	5 200
Palokuolemien määrä, 5 vuoden keskiarvo, enintään (hlö)	76	75	75
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien keskimääräinen toiminta- valmiusaika, enintään	9:21	9:20	9:20
Luottamus pelastustoimeen, % väestöstä ²⁾	-	98	-

1) Sisältää rakennuspalovaarat.

2) Lähde: TNS Gallup-tutkimus, joka toteutetaan joka kolmas vuosi.

Hätäkeskustoiminta

Hätäkeskustoiminnan keskeisenä yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on edistää osaltaan väestön turvallisuutta. Järjestelmää kehitetään käyttöönottamalla viranomaisten yhteinen hätäkeskustietojärjestelmä kaikissa hätäkeskukissa vuoden 2018 aikana.

Tunnusluku	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Hätäkeskus vastaa hätäpuheluun nopeasti			
Hätäpuheluun vastataan 10 sekunnissa (% :ssa hätäpuheluista)	91	88	80
Hätänumeroon soittaneet ovat tyytyväisiä hätäkeskuslaitoksen palveluihin			
Hätänumeroon soittaneiden tyytyväisyys hätäkeskusten tuottamiin palveluihin (asteikolla 1—5), vähintään	4,48	-	4,5
Hätäkeskustietojärjestelmän toimintavarmuus			
Hätäkeskustietojärjestelmän toimintavarmuus (käyttöaste), (%)	100	100	100

Maahanmuutto

Maahanmuuttoviraston yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet toteuttavat hallitusohjelman maahanmuuttopoliittisia linjauksia.

Maahanmuutto on hallittua. Hallitun maahanmuuton tilanteen ylläpito vaatii Suomelta erityisiä toimia tilanteessa, jossa Eurooppaan saapuu tämän vuosisadan mittakaavassa poikkeuksellisia määriä turvapaikkaa hakevia ja muita siirtolaisia. Tarvitaan sekä kansallisia toimenpiteitä että vahvaa vaikuttamista kansainvälisesti, EU:ssa sekä kahdenvälisesti lähtömaiden suuntaan. Maahanmuuton hallittavuus edellyttää tiiviin viranomaisyhteistyön lisäksi ennakoivaa ja tietopohjaista viranomaistiedotusta maahanmuuton mahdollisuuksista ja maahanmuuttohallinnon toiminnasta. Oikaisemalla virheellisiä ja perusteettomia käsityksiä pyritään hillitsemään ihmismalakuuljetusta ja ihmiskauppaa.

Maahanmuuttopoliitiikan valmistelussa pyritään aktiivisesti saavuttamaan maahanmuuton hyödyt kansainvälisen kilpailukyvyyn ja taloudellisen toimeliaisuuden lisääntymisen, kaupankäynnin kasvun ja huoltosuhteen parantamisen kautta. Kiintiöpakolaisten määrä pidetään ainakin viime vuosien tasolla. Maahanmuuttovirasto ja vastaanottokeskukset toimivat yhteistyössä ELY-keskusten ja kuntien kanssa oleskeluluvan saaneiden henkilöiden kuntiin siirtymisen tehokkuuden varmistamiseksi. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarina on kuntaan sijoituksen keskimääräinen odotusaika vastaanottokeskuksissa luvan saamisesta.

Tunnusluku	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Maahanmuuttoviraston päätösten pysyvyys muutoksenhaussa, laintulkinta- ja menettelyvirheet (%) ¹⁾	97,65	>95	>95
Kuntaan sijoituksen odotusaika vastaanottokeskuksissa oleskelulupapäätöksestä laskien keskimäärin enint. (vrk)	102	60	60
Maahanmuuttovirastossa ratkaistut/vireille tulleet (%)	115	100	100
Vastaanottokeskusten käyttöaste keskimäärin (%)	87	90	90

¹⁾ Tavoitteena on, että päätöksiä kumotaan valitusasteissa enintään viidessä prosentissa tapauksista sillä perusteella, että viranomaisen on tehnyt laintulkinta- tai menettelyvirheen.

Sisäministeriön hallinnonalan henkilötyövuodet

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Sisäministeriö	188	190	190
Hallinnon tietotekniikkakeskus ¹⁾	149	-	-
Poliisitoimi	9 811	9 692	9 710
Suojelupoliisi	288	320	340
Rajavartiolaitos	2 645	2 650	2 682
Pelastusopisto (ml. CMC)	123	126	126
Hätäkeskuslaitos	581	570	556
Maahanmuuttovirasto (ml. valtion vastaanottokeskukset)	904	832	700
Yhteensä	14 689	14 380	14 304

¹⁾ Virasto lakkasi 31.5.2016.

Tasa-arvovaikutukset

Henkilöstön yhdenvertainen kohtelu on osa hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja liittyy kaikkeen työnantajatoimintaan. Sisäministeriön hallinnonalalla noudatetaan hallituksen tasa-arvo-ohjelmaa sekä sisäasiainhallinnon yleisiä linjauksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevien tavoitteiden toteutumista seurataan osana toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa. Seurantaa koordinoi sisäministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden koordinaatioryhmä.

Ministeriössä sukupuolinäkökulma otetaan huomioon kaikessa toiminnassa. Naisten ja miesten välistä tasa-arvoa edistetään tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luodaan ja vakiinnutetaan sellaiset toimintatavat, joilla varmistetaan tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Ministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on päivitetty vuosille 2017-2019 ja sen tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain. Hallituksen tasa-arvo-ohjelman mukaisesti ministeriön politiikka-alan keskeiset tasa-arvohaasteet selvitetään hallituskauden loppuun mennessä.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tavoitteellinen ja suunnitelmallinen edistäminen ja valvominen kuuluvat kaikille poliisiorganisaation jäsenille. Poliisihallinnossa naiset työskentelevät pääosin toimisto- ja lupahallinnon tehtävissä ja naisten osuus poliisimiehistä on verrattain pieni, joskin naisten määrä poliisiviroissa on kasvanut tasaisesti vuosi vuodelta. Sukupuolten välistä tasa-arvoa pyritään edistämään tulohajautuksen sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien avulla. Suunnittelu onkin keskeisin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen väline.

Uusi poliisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2017-2019 julkaistaan vuoden 2017 aikana. Suunnitelman tavoitteina ovat mm. tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusajattelun vahvistaminen, edistäminen ja seuranta sekä monimuotoinen rekrytointi ja tasavertainen mahdollisuus urakehitykseen. Lisäksi poliisin työikäohjelmaa toteutettaessa huomioidaan myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksiä. Suojelupoliisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään vuonna 2017 ja henkilöstölle suunnattu tasa-arvokysely on valmistelussa. Uuden henkilöstöstrategian yhtenä osa-alueena ovat tasa-arvoasiat.

Rajavartiolaitos viranomaisena ja työnantajana kohtelee kaikkia ihmisiä tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Yhdenvertaisuuden toteutuminen liittyy erityisesti rajanylitysliikenteessä kohdattavien ihmisten kohteluun. Rajavartiomiesten koulutuksessa eri etnistä alkuperää olevien ja eri kulttuureista tulevien henkilöiden kohtaamiseen yhdenvertaisina kiinnitetään erityistä huomiota. Rajavartiolaitoksen henkilöstöstä 86 % työskentelee sotilasviroissa ja naisten osuus sotilasviroissa on 5 % (2017). Naisten määrää pyritään edelleen lisäämään erityisesti rajavartijarekrytoinnissa positiivisen erityiskohtelun keinoin. Rajavartiolaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on päivitetty vuosiksi 2017–2018.

Pelastusopistolla on yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma sekä oppilaitoksen toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma, jossa pääpainopistealueena on opiskelijoiden tasa-arvoiseen kohteluun liittyvät asiat. Molempia suunnitelmia päivitetään ja ajantasaistetaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus otetaan huomioon kaikessa toiminnassa ja aiheesta järjestetään tiedotus- ja koulutustilaisuuksia sekä henkilöstölle että opiskelijoille. Opiskelijoiden osalta yhteistyötä tehdään oppilasyhdistyksen kanssa. Tasa-arvosuunnitelmien päivitystarpeita tarkastellaan vuoden 2017 aikana. Työssä apuna käytetään henkilöstölle ja opiskelijoille suunnattua tasa-arvon toteutumista käsittelevää kyselyä.

Hätäkeskuslaitoksessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sisällytetään jatkossa viraston henkilöstösuunnitelmaan. Operatiivisessa koulutuksessa sekä rekrytoinnissa toimitaan sukupuolineutraalisti ja henkilöstön sukupuolijakauman kehitystä seurataan. Hätäkeskuslaitoksen sukupuolijakauma on viime vuodet pysynyt lähes samana. Henkilöstöstä noin 60 % on naisia ja 40 % miehiä. Hätäkeskuslaitoksen henkilöstölle tehdään vuosittain henkilöstökysely VMBaro, joka sisältää tasa-arvoon ja syrjimättömyyteen liittyviä kysymyksiä. Kyselyyn saatujen vastausten perusteella ei ole ilmennyt sukupuolten välisen tasa-arvon osalta erityisiä kehittämiskohteita. Mikäli virastossa ilmenee ongelmia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksissä, asiaan puututaan ja ryhdytään toimenpiteisiin tilanteen parantamiseksi.

Maahanmuuttoviraston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilannetta seurataan VM-Baro työtyytyväisyyskyselyn ja palkkakartoituksen avulla sekä tarkastelemalla naisten ja miesten sijoittumista eri tehtäviin ja vaatavuusluokkiin. Maahanmuuttoviraston työsuojelutoimikunta seuraa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista. Maahanmuuttoviraston ja vastaanottokeskusten yhteinen suunnitelma valmistui kesäkuussa 2016. Painopisteinä suunnitelmassa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi ovat mm. palkkauksen oikeudenmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden parantaminen, henkilöstön uralla etenemisen ja kouluttautumismahdollisuuksien tasapuolinen tukeminen sekä häirinnän nollatoleranssin korostaminen.

Turvapaikanhakijat tilastoidaan sukupuolen perusteella. Vuonna 2016 turvapaikanhakijoista miehiä oli noin 62% (kaikkiaan 5 957 hakijasta 3 698 oli miehiä). Vastaanoton kustannukset hakijoiden sukupuolijakaumasta johtuen kohdentuvat enemmän miehiin kuin naisiin. Vastaanottokeskukset huomioivat kuitenkin tasa-arvon toteutumisen myös vastaanottopalveluissa. Vastaanottokeskusten tulee laatia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jossa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista pohditaan myös asiakkaiden näkökulmasta. Lisäksi naiset ja lapset huomioidaan vastaanottopalveluita kohdennettaessa mahdollisena haavoittuvassa asemassa olevana ryhmänä.

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2016—2018

	v. 2016	v. 2017	v. 2018	Muutos 2017—2018	
	tilinpäätös 1000 €	varsinainen talousarvio 1000 €	esitys 1000 €	1000 €	%
01. Hallinto	185 612	132 054	147 931	15 877	12
01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	14 647	13 632	13 969	337	2
(03.) Hallinnon tietotekniikkakeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22	—	—	—	0
04. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v)	1 439	1 439	1 739	300	21
20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	8 917	8 517	8 017	-500	-6
(22.) EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan (siirtomääräraha 3 v)	—	—	—	—	0

	v. 2016 tilinpäätös 1000 €	v. 2017 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2018 esitys 1000 €	Muutos 2017—2018	
				1000 €	%
24. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha 3 v)	47 260	32 224	22 555	-9 669	-30
29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	112 292	75 000	100 409	25 409	34
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)	225	225	225	—	0
66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet ulkomaille (arviomääräraha)	810	1 017	1 017	—	0
10. Poliisitoimi	776 913	745 735	757 031	11 296	2
01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	730 286	696 678	719 190	22 512	3
02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	24 009	27 391	27 673	282	1
20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	9 696	17 666	9 168	-8 498	-48
21. KEJO-hankkeen yhteiset toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	12 922	4 000	1 000	-3 000	-75
20. Rajavartiolaitos	245 523	240 429	251 336	10 907	5
01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	234 527	231 029	235 836	4 807	2
70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 5 v)	10 996	9 400	15 500	6 100	65
30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta	74 712	73 215	72 720	-495	-1
01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 072	12 914	19 314	6 400	50
02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	52 430	49 795	51 000	1 205	2
20. Erityismenot (arviomääräraha)	2 110	2 406	2 406	—	0
(43.) Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)	8 100	8 100	—	-8 100	-100
40. Maahanmuutto	691 655	328 802	242 809	-85 993	-26
01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	83 786	60 658	49 181	-11 477	-19
(20.) Paluumuuttajien muuttovalmennus (arviomääräraha)	436	—	—	—	0
21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)	529 814	225 344	145 144	-80 200	-36
22. Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v)	—	5 800	6 800	1 000	17

	v. 2016 tilinpäätös 1000 €	v. 2017 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2018 esitys 1000 €	Muutos 2017—2018 1000 €	%
63. Vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha)	77 619	37 000	41 684	4 684	13
Yhteensä	1 974 416	1 520 235	1 471 827	-48 408	-3
Henkilöstön kokonaismäärä (htv)	14 689	14 380	14 304		

01. Hallinto

Selvitysosa:

Sisäministeriö

Sisäministeriö toteuttaa hallitusohjelman mukaisesti poliisitoimen, Suojelupoliisin, Rajavartiolaitoksen, pelastustoimen, Hätäkeskuslaitoksen sekä maahanmuuttohallinnon strategisia tavoitelinjauksia ja toiminnallisia tulostavoitteita, jotka on tarkemmin kerrottu pääluokan eri lukujen perusteluissa.

Tietohallinto

Sisäministeriön tietohallinto edistää hallinnonalan yhteisiä tietohallinto-, tietoturvaluksuus- ja digitalisaatiotehtäviä sekä vastaa julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin ja hallinnonalan tietojärjestelmä- ja teknologiakehittämistyön toteuttamisesta ja edistymisestä. Lisäksi se huolehtii hallinnonalan asiakirjahallinnon yleisestä ohjauksesta ja kehittämisestä sekä siihen liittyvästä yhteistyöstä valtioneuvoston kanslian kanssa.

EU:n rahastot

EU:n rahoitusohjelmakaudella 2014—2020 on kaksi sisäasioiden rahastoa: turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto (AMIF) sekä sisäisen turvallisuuden rahasto (ISF), joka jakautuu ulkorajoja ja viisumipolitiikkaa koskevaan rahoitusvälineeseen (-B) sekä poliisiyhteistyötä, rikollisuuden ehkäisemistä ja torjumista sekä kriisinhallintaa koskevaan rahoitusvälineeseen (-P). Rahastojen kautta pyritään kehittämään EU:n vapauden, turvallisuuden ja oikeuden sisärajoitonta aluetta. Sisäministeriö vastaa rahastojen kansallisesta hallinnoinnista.

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastolla tuetaan toimenpiteitä, joilla vahvistetaan ja kehitetään Euroopan yhteistä turvapaikkajärjestelmää, tuetaan kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista ja laillista maahanmuuttoa sekä kehitetään paluustrategioita. Rahastoon sisältyy jäsenvaltion perusrahoitusosuuden lisäksi erillinen uudelleensijoittamisohjelman määräraha, joka maksetaan jäsenvaltiolle vastaanotettujen uudelleensijoitettujen henkilöiden lukumäärän perusteella.

ISF-B -rahoitusvälineellä tuetaan toimenpiteitä, joiden toteutuksessa noudatetaan maahanpääsyn neliportaista valvontamallia. Malliin sisältyvät toimenpiteet kolmansissa maissa, yhteistyö naapurimaiden kanssa, ulkorajalla tapahtuvat toimet ja valvontatoimenpiteet vapaan liikkuvuuden alueella. Rahoitusvälineellä edistetään Euroopan ulkorajojen yhdenmukaisen valvontajärjestelmän kehittämistä yhdenmukaisen ja korkeatasoisen ulkorajavalvonnan varmistamiseksi sekä laillisen rajanylitysliikenteen helpottamiseksi. Niin ikään rahoitusvälineellä tuetaan kansallisia toimenpiteitä ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä, kun kyseessä on viisumipolitiikka ja muut ennen ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia toteutettavat toimet. ISF-P -rahoitusvälineellä tuetaan poliisiyhteistyötä ja rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa. Rahoitusvälineen toimialaan kuuluu tietojenvaihdon ja tietojen saatavuuden parantamisen ohella rajat ylittävän sekä vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin, korruption, huumekaupan, ihmiskaupan, laittoman asekaupan, laittoman maahanmuuton hyväksikäytön, lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian, tietoverkkorikollisuuden ja rahanpesun torjunta ja ehkäiseminen. Edelleen rahoitusvälineen toimialaan kuuluu kansalaisten ja elintärkeän infrastruktuurin suojeleminen vaaratilanteilta sekä turvallisuuteen liittyvien riskien ja kriisien tehokkaan hallinnan edistäminen.

Siviilikriisinhallinta

Sisäministeriö vastaa Suomen valmiuksista osallistua kansainväliseen siviilikriisinhallintatoimintaan. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksia kehitetään ja ylläpidetään, jotta lähetettävien asiantuntijoiden osallistumistaso ja asiantuntemus vastaavat Suomen prioriteetteja. Siviilikriisinhallintatoiminnoissa edistetään kokonaisvaltaisuutta yhteistyöllä sotilaallisten ja siviilivoimavarojen käytössä. Laajalla sidosryhmäyhteistyöllä edistetään hallinnonalojen ja kansalaisjärjestöjen välistä kanssakäymistä ja tietojenvaihtoa siviilikriisinhallinnasta.

01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 969 000 euroa.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa toiminnalleen seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2018:

Tuotokset ja laadunhallinta

— Toteutetaan hallitusohjelmaa ja sisäisen turvallisuuden strategiaa.

— Ministeriön toimialan ohjaus edistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden toteutumista.

— Toimitaan hallinnonalan osalta sekä muiden ministeriöiden kanssa yhteistyössä hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi sellaisten toimintasektoreiden osalta, joiden voidaan katsoa kuuluvan ensisijaisesti sisäministeriön vastualueelle.

— Ministeriön ja sen hallinnonalan toiminnan ja talouden suunnittelu sekä seuranta on systemaattista ja kokonaisvaltaista.

— Ministeriön lainsäädäntötyö täyttää valtioneuvoston asettamat laatuvaatimukset. Vahvistetaan suunnitelmallisuutta, yhteistyötä ja osaamista lainsäädännön valmistelussa. Lainsäädännön kehittämisessä ja ministeriön lainsäädäntösuunnitelmassa otetaan huomioon hallitusohjelman tavoitteet säädösten sujuvoittamisesta, normien perkaamisesta ja purkamisesta.

— Ministeriön KV- ja EU-toimintaan liittyvät resurssit hyödynnetään aiempaa tehokkaammin ja ministeriö tehostaa sisäistä yhteistyötään KV- ja EU-asioissa. Turvataan hallinnonalan edustautuminen EU:n keskeisissä päätöksentekolimissä.

— Valmistaudutaan EU-puheenjohtajuuskauteen vahvistamalla EU-vaikuttamista. Tavoitteena on edistää kansallisia intressejä Suomen EU-poliittisten linjausten mukaisesti. Varmistetaan, että EU-puheenjohtajuuskauden resurssit kohdennetaan tarkoituksenmukaisesti.

Toiminnallinen tehokkuus

— Luodaan edellytyksiä ministeriön vaikuttavuuden ja tuottavuuden paranemiselle. Hyödynnetään täysimääräisesti uusitun toimitilan tarjoamat mahdollisuudet työn tekemisen tapojen uudistamiseksi.

Henkisten voimavarojen kehittäminen

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Henkilötyövuodet	185	185	185
Sairauspoissaolot (pv/htv)	6,4	6,7	6,7
Työtyytyväisyysindeksi (1—5)	3,8	3,8	3,9

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2016 toteutuma	2017 varsinainen talousarvio	2018 esitys
Bruttomenot	14 646	13 832	14 769
Bruttotulot	723	200	800
Nettomenot	13 923	13 632	13 969
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 519		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 243		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU-asiantuntija (siirto momentille 24.01.01)			-17
Hybridiuhkien torjunnan osaamisen kehittäminen			170
Palkkaliukumasäästö (kevään 2014 kehyspäätös)			-74
Palkkaliukumasäästön tarkistus (ta2017)			-20
Palkkaliukumasäästön VNHY-osuuden tarkistus (siirto momentille 23.01.01)			-6
Toimitilahanke (siirto momentille 23.01.01)			582
VNHY-siirtoon liittyvien säästöjen palautus			34
Yleinen julkaisualusta (siirto momentille 23.01.01)			-65
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)			-12
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)			-5
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)			-7
Toimintamenojen tuottavuussäästö			-107
Toimintameno säästö (HO 2015)			-100
Työajan pidentäminen (Kiky)			-14
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)			-22
Yhteensä			337
2018 talousarvio			13 969 000
2017 talousarvio			13 632 000
2016 tilinpäätös			14 647 000

(03.) *Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

2016 tilinpäätös 22 000

04. *Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 739 000 euroa.

Selvitysosa: Pelastusopiston yhteydessä toimiva Kriisinhallintakeskus vastaa sisäministeriön ohjauksessa kokonaisvaltaisesti siviilikriisinhallinnan operatiivisesta toiminnasta: koulutuksesta, rekrytoinnista, tutkimus- ja kehittämistoiminnasta, materiaali- ja logistiikkavalmiuksista sekä vaadittavasta tilannekuvasta.

Siviilikriisinhallintatoimintaan ulkomailta osallistuvien henkilöiden aiheuttamat menot maksetaan momentilta 24.10.21.

Sisäministeriö asettaa toiminnalle seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2018:

- Siviilikriisinhallinnan tehtäviä vahvistetaan kokonaisvaltaisessa kriisinhallinnassa.
- Kriisinhallintakeskus kouluttaa Suomen osallistumistasoa vastaavan määrän siviiliasiantuntijoita lähetettäväksi siviilikriisinhallintatehtäviin.
- Kriisinhallintakeskus lähettää vuositasolla asiantuntijoita siviilikriisinhallintatehtäviin valtioneuvoston linjausten mukaisesti.
- Naisten osuus lähetettävistä asiantuntijoista pysyy edelleen Euroopan unionin jäsenvaltioiden keskitasoa korkeammalla.
- Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksien toiminta on suunnitelmallista ja kustannustehokasta kohdistuen perustehtäviin.

Toiminnan tunnuslukuja

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Siviilikriisinhallintakoulutettavapäivät	1 246	1 400	1 789
Koulutettavapäivän hinta	383	375	399
Hyväksytyt/ehdolle asetetut asiantuntijat	0,4	0,3	0,6
Naisten osuus skh-tehtävissä	0,4	0,4	0,4

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2016 toteutuma ¹⁾	2017 varsinainen talousarvio	2018 esitys
Bruttomenot	1640	1 489	1 799
Bruttotulot	118	50	60
Nettomenot	1522	1 439	1 739
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	314		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	231		

¹⁾ Momentin tunnus muuttunut vuodesta 2016

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Turvallisuusympäristön muutokseen vastaaminen	300
Yhteensä	300

2018 talousarvio	1 739 000
2017 talousarvio	1 439 000
2016 tilinpäätös	1 439 000

20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 017 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sisäasiainhallinnon turvallisuutta edistäviin toimenpiteisiin
- 2) digitalisaation kehittämiseen
- 3) kokonaisarkkitehtuurityöhön
- 4) yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien ylläpito- ja kehittämismenoihin
- 5) S-TUVE -verkon ylläpitomenoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Verkkomaksut (S-TUVE)	7 100 000
Muut sisäministeriön hallinnonalan yhteiset tietohallintomenot	917 000
Yhteensä	8 017 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-500
Yhteensä	-500

2018 talousarvio	8 017 000
2017 talousarvio	8 517 000
2016 tilinpäätös	8 917 000

(22.) EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan (siirtomääräraha 3 v)

2016 tilinpäätös	—
------------------	---

24. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 22 555 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan unionin rahoitusohjelmakauden 2014—2020 sisäasioiden sisäisen turvallisuuden rahaston ja turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 513—516/2014) toteuttamiseen
- 2) edellä mainittujen rahastojen toteuttamiseen tarvittavan teknisen avun ja näihin tehtäviin kohdennettavan, enintään 16 henkilötyövuotta vastaavan, henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen sekä rahastojen toteuttamisen kannalta muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen
- 3) hankkeisiin ja toimiin sisältyvien arvonnlisäveromeno-osuuksien maksamiseen Euroopan unionin asetusten salliessa
- 4) siirtomenojen maksamiseen hankerahoituksena valtiontalouden ulkopuolisille toimijoille.

Momentille voidaan nettouttaa virastolle työnantajana maksetut tulot.

Selvitysosa: Rahoitusohjelmakaudella 2014—2020 on EU:ssa sisäasioiden alalla kaksi rahastoa: sisäisen turvallisuuden rahasto sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto. Jäsenvaltion velvollisuudet rahastoihin liittyen määritellään rahastokohtaisissa asetuksissa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 513/2014, 515/2014 ja 516/2014) sekä hallinnointia koskevassa horisontaalasetuksessa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 514/2014). Sisäministeriö vastaa rahastojen kansallisesta koordinoimisesta ja toimii rahastojen nimettynä vastuu- ja tarkastusviranomaisena.

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastolla tuetaan toimenpiteitä, joilla vahvistetaan ja kehitetään Euroopan yhteistä turvapaikkajärjestelmää, tuetaan kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista ja laillista maahanmuuttoa sekä kehitetään paluustrategioita.

Sisäisen turvallisuuden rahasto jakaantuu kahteen rahoitusvälineeseen: ulkorajoja ja viisumipolitiikkaa koskevaan rahoitusvälineeseen (ISF-B) sekä poliisiyhteistyötä, rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa sekä kriisinhallintaa koskevaan rahoitusvälineeseen (ISF-P).

ISF-B -rahoitusvälineellä tuetaan toimenpiteitä, joiden toteutuksessa noudatetaan maahanpääsyn neliportaista valvontamallia. Malliin sisältyvät toimenpiteet kolmansissa maissa, yhteistyö naapurimaiden kanssa, ulkorajalla tapahtuvat toimet ja valvontatoimenpiteet vapaan liikkuvuuden alueella. Rahoitusvälineellä edistetään Euroopan ulkorajojen yhdenmukaisen valvontajärjestelmän kehittämistä yhdenmukaisen ja korkeatasoisen ulkorajavalvonnan varmistamiseksi sekä laillisen rajanylitysliikenteen helpottamiseksi. Niin ikään rahoitusvälineellä tuetaan kansallisia toimenpiteitä ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä, kun kyseessä on viisumipolitiikka ja muut ennen ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia toteutettavat toimet.

ISF-P -rahoitusvälineellä tuetaan poliisiyhteistyötä ja rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa. Rahoitusvälineen toimialaan kuuluu tietojenvaihdon ja tietojen saatavuuden parantamisen ohella rajat ylittävän sekä vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin, korruption, huumekaupan, ihmiskaupan, laittoman asekaupan, laittoman maahanmuuton hyväksikäytön, lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian, tietoverkkorikollisuuden ja rahanpesun torjunta ja ehkäiseminen. Edelleen rahoitusvälineen toimialaan kuuluu kansalaisten ja elintärkeän infrastruktuurin suojeleminen vaaratilanteilta sekä turvallisuuteen liittyvien riskien ja kriisien tehokkaan hallinnan edistäminen.

Rahastoista rahoitettavilla hankkeilla ja toimilla tulee pääsääntöisesti olla kansallista rahoitusta niiden toimeenpanoa varten.

Teknistä apua käytetään pääsääntöisesti rahastojen hallinnoinnista vastuuviranomaiselle aiheutuviin kustannuksiin.

Komissiosta saatavat tulot on budjetoitu momentille 12.26.98. Rahoitusohjelmakauden 2014—2020 rahastojen tulot ja menot tasapainottuvat ohjelmien loppuun mennessä.

Koko ohjelmakauden 2014—2020 arvioidut rahoitusosuudet (1 000 euroa)

Rahastot¹⁾

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto AMIF, perusosa	26 041
AMIF uudelleensijoittamisen määräraha	42 000
AMIF sisäiset siirrot	12 468
AMIF Häätärahoitus	7 600
AMIF Turkista uudelleensijoitettavat syrialaiset	6 727
Sisäisen turvallisuuden rahasto, ulkorajoja ja viisumipolitiikkaa koskeva rahoitusväline, perusosa ISF-B ²⁾	37 295

Rahastot ¹⁾	
Sisäisen turvallisuuden rahasto, poliisiyhteistyötä, rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa sekä kriisinhallintaa koskeva rahoitusväline ISF-P	17 861
Yhteensä	149 992

¹⁾ AMIF-rahoitus (pl. perusosa) on täysin sidoksissa EU-tason päätöksiin ja niiden toimeenpanoon sekä EU- että jäsenvaltiotasolla. Lopullinen rahoitusosuus tulee muotoutumaan käytettävien erityisrahoitusmekanismien mukaisesti.

²⁾ Jäsenvaltio voi käyttää enintään 40 prosenttia perusosasta rahoittaakseen operatiivista tukea. Rahoitusväline sisältää erityistoimirahoituksen Frontex-välineistöön.

Tuotokset ja laadunhallinta

Sisäministeriö asettaa toiminnalleen seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2018:

- Osallistutaan aktiivisesti tulevan monivuotisen rahoitusohjelmakauden (2021-) valmisteluun sisäasioiden osalta.
- Varmistetaan rahastojen tehokas kansallinen toimeenpano, rahastojen väliarviointien toteuttaminen ja niihin liittyen rahastojen kansallisten ohjelmien painotusten tarkastaminen.

Rahastojen arvioidut maksatukset vuonna 2018 (1 000 euroa)

AMIF perusosa	3 200
AMIF kiintiö	4 515
AMIF sisäiset siirrot	4 500
ISF-B	5 000
ISF-P	4 040
Tekninen apu	1 300
Yhteensä	22 555

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-9 669
Yhteensä	-9 669

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2018 talousarvio	22 555 000
2017 talousarvio	32 224 000
2016 tilinpäätös	47 260 000

29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 100 409 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtori (siirto momentilta 28.01.29)	409
Tasomuutos	25 000
Yhteensä	25 409

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2018 talousarvio	100 409 000
2017 talousarvio	75 000 000
2016 tilinpäätös	112 292 422

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 225 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten myöntämiseen meripelastustoimintaan ja poliisin todistajansuojeluohjelmaan sisältyvän sopeutumisavustuksen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Suomen meripelastusseura	204 000
Ålands Sjöräddningssällskap	11 000
Todistajansuojeluohjelman mukainen sopeutumisavustus	10 000
Yhteensä	225 000

*Selvitysosa:***Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Yhteensä	0
-----------------	----------

2018 talousarvio	225 000
2017 talousarvio	225 000
2016 tilinpäätös	225 000

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 017 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sisäasiainhallinnon kansainvälisten järjestöjen (Interpol, FATF¹⁾, Policy Planners Network, IGC²⁾, IOM, ICMPD³⁾, COSPAS-SARSAT⁴⁾ ja ICAO PKD⁵⁾) jäsenmaksujen, maksuosuuksien ja vastaavien velvoitteiden suorittamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Poliisin kansainvälisessä yhteistyössä ja sen kehittämisessä erityinen pääpaino on EU:n puitteissa suoritettavalla poliisiyhteistyöllä sekä lainsäädännön että käytännön toiminnan tasolla. Huomiota kiinnitetään myös lähialueyhteistyön, YK:n ja Euroopan neuvoston sekä muiden kansainvälisten organisaatioiden piirissä tapahtuvaan poliisin toimialaan liittyvään kehitykseen.

IGC:ssä käsitellään kaikkia kansainvälisten maahanmuuttovirtojen hallintaan liittyviä merkittäviä kysymyksiä. Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö (IOM) on hallitustenvälinen järjestö, joka harjoittaa laaja-alaista siirtolaisuuteen liittyvää toimintaa. ICMPD on riippumaton hallitustenvälinen tutkimuslaitos. Se pyrkii edistämään kestävästä maahanmuuttopolitiikkaa ja keskittyy Länsi- ja Itä-Euroopan kannalta tärkeisiin maahanmuuttokysymyksiin ja toimii Budapest-prosessin sihteeristönä.

¹⁾ FATF = Financial Action Task Force

²⁾ IGC = Inter-Governmental Consultations on Asylum, Refugee and Migration Policies in Europe, North America and Australia

³⁾ ICMPD = International Centre for Migration Policy Development

⁴⁾ COSPAS-SARSAT = satelliittipaikannusta maalla, merellä ja ilmassa hyödyntävä maailmanlaajuinen etsintä- ja pelastusjärjestelmä

⁵⁾ ICAO PKD = kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön sähköinen varmennepankki

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Interpol	516 000
FATF	30 000
Policy Planners Network	10 000
IGC	120 000
IOM	265 000
ICMPD	5 000
COSPAS-SARSAT	45 000
ICAO PKD	26 000
Yhteensä	1 017 000
2018 talousarvio	1 017 000
2017 talousarvio	1 017 000
2016 tilinpäätös	809 695

10. Poliisitoimi

Selvitysosa: Poliisi turvaa oikeus- ja yhteiskuntajärjestystä, ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta, estää ennalta, paljastaa ja selvittää rikoksia sekä saattaa ne syyteharkintaan.

Poliisitoiminnan eri osa-alueiden tuloksellisella toiminnalla pyritään vaikuttamaan osaltaan siihen, että Suomi olisi edelleen yksi Euroopan turvallisimmista maista vaikka poliisitoimen toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi ja poliisitoimen rahoitus supistuu. Keskeisimmät poliisin toimintaan vaikuttavat toimintaympäristömuutokset liittyvät kansainvälisen ja kotimaisen turvallisuustilanteen muuttumiseen lyhyessä ajassa, laajamittaiseen maahantuloon ja laittomaan maahantuloon liittyvään rikollisuuteen, digitalisaation ja ICT:n nopeaan kehittymiseen sekä uusiin uhakuviin, muuan muassa hybridivaikuttamiseen. Digitalisaatio ja ICT:n kehitys tarjoaa paitsi mahdollisuuksia tehostaa toimintaa, mutta myös lisää kyberrikollisuutta. Yksittäisten terrorististen väkivallantekojen uhka on kohonnut Suomessa. Tällä hetkellä poliisin suorituskyky ei kaikilta osin vastaa olemassa olevia uhkakuvia eikä muuttuneen toimintaympäristön vaatimuksia. Keskeisin varautumistoimi yllättäviin iskuihin on poliisin riittävä ja toimintakykyinen resurssi kentällä. Poliisin vaste ja kyky reagoida äkillisiin vakaviin tilanteisiin on suoraan verrannollinen kentällä olevien poliisien määrään.

Partioiden toimintakyvyn keskiössä on kolme asiakokonaisuutta: partion voimankäyttökyky ja -välineet, käytössä olevat henkilö- ja partiokohtaiset suojavälineet sekä taktinen osaaminen ja koulutus. Poliisi parantaa vuonna 2017 operatiivisen suorituskyvyn parantamiseen myönnettyllä rahoituksella välitöntä interventio- ja etävaikutuskykyä hankkimalla aseistusta sekä niihin liittyviä varusteita. Poliisi kasvattaa edelleen suorituskykyään asteittain siten, että vuonna 2018 myönnettävällä rahoituksella hankitaan partioiden voimankäyttövälineitä valtakunnallisesti.

Hybridivaikuttamisen keinot valtiollisen vaikuttamisen välineenä ovat lisääntyneet. Taloudellisten resurssien niuktuessa toimintaa on priorisoitava ja erityisesti HARVA-alueiden palveluiden turvaaminen on yhä haastavampaa.

Suojelupoliisin tehtävänä on torjua sellaisia hankkeita ja rikoksia, jotka voivat vaarantaa valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta sekä suorittaa tällaisten rikosten tutkintaa. Se myös ylläpitää ja kehittää yleistä valmiutta valtakunnan turvallisuutta vaarantavan toiminnan estämiseksi. Suojelupoliisin ja muun poliisitoiminnan yhteistyöstä huolehditaan.

Poliisin lakisääteiset tehtävät ovat laajoja, mutta poliisitoimintaan kohdistuvat keskeiset odotukset liittyvät ihmisten turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen lisäämiseen. Esimerkiksi osa rikostorjunnan tehtävistä kuormittaa poliisia paljon, vaikka niitä suorittamalla ei merkittävästi lisätä turvallisuutta tai turvallisuuden tunnetta. Eri rikollisuuden la-

jeihin liittyvät torjuntatoimet, kuten ennalta estäminen, paljastaminen ja selvittäminen, arvioidaan niiden tuottaman turvallisuuden kustannushyötyanalyysin avulla ja toimintaa kohdennetaan arvion mukaisesti.

Poliisin turvallisuuteen liittyvien tehtävien näkyvyyttä ja palvelujen saatavuutta lisätään muun muassa teknisillä ratkaisulla. Samalla varmistetaan, että poliisi pystyy vastaamaan kiireellisen avun tarpeeseen nykytasolla. Nykyisen turvallisuustoimintaympäristön nopeat muutokset edellyttävät kykyä varautua vaikeasti ennakoitaviin tilanteisiin. Poliisi reagoi toimintaympäristön muutoksiin ennakoimalla ja kohdistamalla toimenpiteet ja voimavarat turvallisuuden kannalta kriittisiin asioihin yhdessä muiden turvallisuusalan toimijoiden kanssa turvallisuusriskien analysointiin, tietojohdoisuuteen ja oikeaan tilannekuvaan perustuen.

Poliisilain 1 §:n mukaan poliisi huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä. Poliisi vaikuttaa aktiivisesti tietojenvaihdon ja operatiivisen yhteistyön tehostamiseksi Euroopan unionin jäsenvaltioiden kesken ja lähialueiden maiden kanssa ja hyödyntää kansainvälistä yhteistyötä sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseksi. Kansainvälisellä yhteistyöllä torjutaan Suomeen ulottuvaa ja Suomesta käsin toimivaa kansainvälistä rikollisuutta. Ulkopuolelta Suomeen kohdistuvaa rikollisuutta pyritään torjumaan jo lähtömaissa.

Poliisin tavoitteena on säilyttää toimintavalmiusaika hyvällä tasolla. Poliisitoimen resurssitilanteen johdosta seurataan ja raportoidaan mahdollisuuksia säilyttää peruspalveluiden saatavuus ja laatu. Poliisin resurssit kohdennetaan enenevissä määrin poliisin toiminnallisiin painopistealueisiin. Lupapalveluiden saatavuutta ja palvelujen laatua pyritään ylläpitämään sähköisinä asiointipalveluina ja niitä täydentävinä käyntiasiointin palveluina julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudesta huolehtien.

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 719 190 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös poliisihallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa annetun asetuksen (1177/2009) 2 §:n nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa poliisille seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Valvonta- ja hälytystoiminta sekä liikenneturvallisuus

Kiireellisten hälytyspalvelujen saatavuus pyritään säilyttämään. Poliisi arvioi ja raportoi yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvän valvonnan tasoa. Poliisi nostaa suorituskykyään asteittain. Laittoman maahantulon tilanne pyritään säilyttämään Suomessa hallittuna ja toimenpiteet laittoman maahantulon torjumiseksi ovat uskottavia ja tehokkaita. Kielteisten turvapaikkapäätösten täytäntöönpano pyritään pitämään tehokkaana niiltä osin kuin poliisi voi siihen vaikuttaa.

Liikennevalvonnan vaikuttavuus pyritään säilyttämään huolimatta siitä, että liikennevalvontaan kohdennettua työaika joudutaan kohdentamaan myös yleisen järjestyksen ja turvallisuuden hallintaan sekä rikostorjuntaan turvapaikanhakijatilanteesta johtuen. Tätä yritetään kompensoida automaattista liikennevalvontaa lisäämällä. Poliisin paljastamien rattijuopumusten, törkeän liikenneturvallisuuden vaarantamisen taso sekä raskaan liikenteen valvonnan taso pyritään säilyttämään aikaisempien vuosien tasolla.

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Valvonta			
Tuottavuus			
Tuottavuus (ABC-tehtävät/htv)	763	761	762
Liikennevalvonnan tuottavuus, kpl/htv	835	902	996
Taloudellisuus			

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Valvonta			
Henkilötyövuodet	1 374	1 314	1 313
Valvonnan kustannukset, 1 000 euroa	140 793	142 236	141 284
Taloudellisuus (kustannukset/ABC-tehtävät), euroa	134	142	141
Palvelukyky ja laatu			
Onnistuminen kotiväkivaltaan puuttumisessa, keskiarvo vähintään, arvosana 1 — 4	3,0	-	2,9
Onnistuminen liikennevalvonnassa, keskiarvo vähintään, arvosana 1 — 4	3,0	-	3,0
Onnistuminen poliisin partioinnissa ja muussa näkyvässä toiminnassa, keskiarvo vähintään, arvosana 1 — 4	2,9	-	2,8
Liikennevalvontaan käytetty työaika, htv	547	543	492
— josta raskaan liikenteen valvontaan käytetty työaika, htv	44,1	42	40
Automaattisen liikennevalvonnan suoritteet, kpl	555 601	580 000	600 000
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen, tapaukset enintään, kpl	3 872	3 500	3 300
Henkilövahinkoon johtaneet liikenneonnettomuudet enintään, kpl	4 701	5 100	5 100
Rattijuopumusrikosten määrä enintään, kpl	18 053	19 000	17 500
Ulkomaalaisvalvontaan käytetty työaika, htv, pl. rajatarkastustoiminta	23	20	20
Suoritteet			
Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden (yjt) tehtävämäärä, kpl	1 048 125	1 000 000	1 000 000
— josta oma-aloitteiset tehtävät, %	36,9	30	30
Oma-aloitteellisuus (%) eräissä taajamavalvontaan liittyvissä tehtävissä (03 Pahoinpitely, tappelu 15 Vahingonteko 34 Päihtynyt henkilö 35 Häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta)	9,5	9,0	8,0
	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Hälytystoiminta			
Tuottavuus			
Tuottavuus (A- ja B-hälytystehtävät, määrä/htv)	278	283	283
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet	1 905	1 905	1 905
Hälytystoiminnan kustannukset, 1 000 euroa	173 427	175 205	174 003
Taloudellisuus (kustannukset/hälytystehtävät A+B), euroa	328	324	322
Palvelukyky ja laatu			
Toimintavalmiusaika A-luokan tehtävissä, min	9,4	9,5	10,0
Toimintavalmiusaika A- ja B-luokan tehtävissä, min	17,9	18,0	18,5
Toimintavalmiusaika alle 20 min (% , A+B -tehtävistä)	70,6	70,0	69,0
Toimintavalmiusaika alle 45 min (% , A+B -tehtävistä)	92,1	89,0	88,0
Onnistuminen kiireellisissä hälytystehtävissä, keskiarvo vähintään, arvosana 1 —4	3,2	-	
Suoritteet			
Perheväkivaltaan liittyvät hälytystehtävät enintään, kpl	25 821	26 000	26 000
A ja B hälytystehtävien määrä enintään, kpl	529 334	540 000	540 000
A, B ja C hälytystehtävien määrä enintään, kpl	1 048 125	1 000 000	1 000 000

Rikostorjunta

Turvallisuustilanteen muutoksesta johtuvien uhkien torjunta tarkoittaa rikostorjunnan sisällä voimakasta panostusta vakavien henkeen ja terveyteen kohdistuneitten rikosten sekä seksuaalirikosten tutkinnan suorituskyvyn varmistami-

seen. Rikosten luonteen muuttuessa yhä monimutkaisemmiksi, vaatii niiden selvittäminen enemmän resursseja. Lisäksi toimintaympäristön muutos edellyttää resurssien kohdentamista ennalta estävän toiminnan akuutteihin ja aikaa vieviin ilmiöihin kuten väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin sekä vihapuheen torjuntaan. Tämä tarkoittaa väistämättä päivittäisrikollisuuden torjuntaan käytettävissä olevan resurssin vähenemistä.

Rikoslakirikosten selvitystason (pl. liikenne rikokset) arvioidaan laskevan 43 % tasolle, joka tarkoittaa rikosvastuun toteutumisen osalta heikennystä asianomistajien oikeusturvaan. Selvitystason laskeminen ja tutkinta-aikojen pidentyminen vievät pois poliisin luottamusta kansalaisiin nähden. Poliisin tuloksellisuuden lasku perusrikostutkinnan osalta vaikuttaa kaikkiaan oikeusprosessiin ja sen laatuun. Tämä lisää kustannuksia sekä vaikeuttaa mm. syyttäjien työtä syyteharkinnassa. Vaikka omaisuusrikokset eivät pääosin, pl. muun muassa törkeät varkaudet asuttuihin asuntoihin, vaikuta laajasti kansalaisten turvallisuuteen ja sen tunteeseen, niiden suuri määrä tuo kansalaisille tosiasiallisen kokemuksen poliisin toiminnasta ja sen suorituskyvystä.

Poliisin mahdollisuudet panostaa mm. sarjoittamistyötä edellyttävään ns. pimeään poliisin tietoon tulleiden rikosten selvittämiseen ovat entistä haasteellisemmat. Piilorikollisuuden paljastamisen edellytysten arvioidaan heikkenevän ja tämä voi realisoitua jatkossa myös kaikkien törkeiden rikosten, mm. huumausainerikosten, vähentyneenä paljastamisena. Poliisi seuraa tutkinta-aikojen ja rikosten selvitysasteen kehitystä ja raportoi näistä sekä piilorikollisuuden lisääntymisestä. Tämä on tärkeää, jotta poliisin toimintakyky ja mahdollisuudet ovat selkeästi arvioitavissa.

Jatketaan väkivaltaisiin ääriilikkeisiin liittyvien rikosten ja viharikosten aktiivista ennalta estämistä, paljastamista ja selvittämistä sekä kehitetään Ankkuritoimintaa, nettipoliisitoimintaa ja verkkorikostutkintaa.

Talousrikostorjunnassa pyritään reaaliaikaiseen rikostutkintaan, avoinna olevien juttujen määrän vähentämiseen, tutkinta-aikojen lyhentämiseen ja takaisin saadun rikoshyödyn määrän kasvuun entistä tiiviimmällä poliisi-syyttäjä -esitystutkintayhteistyöllä. Myös muiden keskeisten yhteistyötahojen kuten verohallinnon, ulosoton ja pesänhoitajien yhteistyötä tulee kehittää.

Tietoverkkorikollisuuden torjunnassa pannaan täytäntöön vielä toteuttamatta olevat kansallisen kyberstrategian täytäntöönpano-ohjelmassa esitetyt toimenpide-ehdotukset. Tietoverkkorikosten määrä on lisääntynyt ja poliisin tutkittavana on ollut ja on jatkossa entistä pitkäkestoisempia tietoverkkorikoksia. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset aiheuttavat sen, että yhä useampi rikos ilmenee tietoverkoissa ja edellyttää poliisilta erikoisosaamista niiden tutkimiseksi. Tietoverkkorikostutkinnan asiantuntijoiden rekrytointi poliisiin voi jatkossa hankaloitua, koska samoista resursseista kamppailevat yritykset ja muut valtiohallinnon organisaatiot.

	2016	2017	2018
Rikostorjunta	toteutuma	arvio	tavoite
Tuottavuus			
Tuottavuus (selvitetyt rikoslakirikokset/htv)	75	71	71
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet	3 691	3 729	3 749
Rikostorjunnan kustannukset, 1 000 euroa	343 720	347 243	344 921
Taloudellisuus (kustannukset/selvitetyt rikoslakirikokset), euroa	1 242	1 310	1 302
Palvelukyky ja laatu			
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikenne rikokset), %, vähintään	47,6	45,0	43,0
Rikoslakirikosten tutkinta-aika (pl. liikenne rikokset), ka, vrk	122	125	130
Omaisuusrikosten selvitystaso, %, vähintään	36,7	35,5	33,5
Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten selvitystaso, %, vähintään	67,3	70,0	70,0
Päätettyjen talousrikosjuttujen sisällöloaika, ka, vrk, enintään	441	500	500
Järjestäytyneiden rikollisryhmien määrä (EU- ja muut ryhmät), kpl	76	77	80

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Rikostorjunta			
Järjestäytyneisiin rikollisryhmiin kuuluvien henkilöiden määrä, kpl	800	700	800
Onnistuminen väkivaltarikosten selvittämisessä ja torjunnassa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	3,0	-	3,0
Onnistuminen talousrikosten torjunnassa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	2,6	-	2,6
Onnistuminen huumerikosten selvittämisessä/paljastamisessa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	2,9	-	2,9
Onnistuminen asuntomurtojen selvittämisessä, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	2,8	-	2,8
Onnistuminen autovarkauksien selvittämisessä, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	2,7	-	2,7
Onnistuminen rasismiin viittaavien rikosten paljastamisessa ja tutkinnassa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	2,8	-	2,8
Verkossa tapahtuva poliisitoiminta (esim. vihjepalvelu, verkkopoliisi), keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4 ¹⁾	--	-	-
IT-tutkintaan käytetyt henkilötyövuodet	40	32	40
Suoritteet			
Kaikki selvitetty rikokset, määrä, sis. liikenne rikkomukset	620 248	600 000	600 000
Selvitetyt rikoslakirikokset, määrä	276 762	265 000	265 000
Haltuun saatu rikoshyöty kaikissa rikoksissa (netto), milj. euroa	19,75	23,0	18,0
Haltuun saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto), milj. euroa	14,78	20,0	15,0
Päätettyjen talousrikosten määrä, kpl	1 915	2 000	2 000
Avoimna olevien talousrikosten määrä, kpl	2 508	2 200	2 500
Päätettyjen järjestäytyneen rikollisuuden juttujen määrä, kpl	1 003	1 000	1 000
Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä, kpl	36 178	36 500	36 500
Poliisin tietoon tulleet törkeät huumausainerikokset, määrä	917	850	780

¹⁾ Lähde: Poliisibarometri

Lupahallinto

Poliisin lupahallinto vaikuttaa hallinnollisen päätöksenteon ja valvonnan keinoin rikoksia ennalta estävästi sekä yleistä järjestystä ja turvallisuutta turvaavasti yhteiskunnassa, jonka turvallisuustilanne on muutoksessa. Poliisi turvaa maksullisen lupahallinnon riittävän palvelutason, tehokkaat menettelyt ja näitä vastaavat resurssit kustannusvastavuudesta huolehtien. Lupahallinnon toiminnot ja prosessit uudistuvat hallinnollisesti kevyemmiksi. Poliisi huolehtii sähköisten lupapalveluiden ja asianhallinnan ylläpitämisestä ja kehittämisestä siten, että palvelut ovat asiakasystävällisiä, teknistä kehitystä tarkoituksenmukaisesti hyödyntäviä ja toiminnallisesti tehokkaita. Pääasiallisena palvelun tarjoamisen tapana ovat sähköiset palvelut ja sähköisen asioinnin käyttöaste säilyy suunnitelmallisesti korkealla tasolla. Käyntiasiointi täydentää sähköistä palvelua. Lupahallinnon henkilöstön osaaminen ydintehtävissä vahvistuu.

Poliisin lupahallinto tuottaa lupapalvelut kokonaistaloudellisesti ja kustannustehokkaasti. Vuoden 2017 alusta käytönotetulla resurssimallilla varmistetaan henkilöresurssien oikea mitoitus suhteessa lupahallinnon tehtäviin. Maksullisten lupapalveluiden tehokkuus on lisääntynyt 40 % vuodesta 2010 vuoteen 2016 htv-vähennysten ollessa 155 htv kyseisellä ajanjaksolla. Vuonna 2017 lupahallinnon resursseja vähennetään resurssimallin mukaisesti 85 htv vuoden 2016 tilinpäätökseen verrattuna, jolloin kokonaisvähennys on 240 htv. Resurssimallia koskevien periaatteiden mukaisesti oikeaa voimavarojen tasoa arvioidaan aina kehittämistyön vaikutuksia suunniteltaessa.

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Maksullinen lupahallinto (lupapalvelu)			
Tuottavuus			
Tuottavuus (poliisin käsittelemät maksulliset asiat/maksullinen lupa-htv)	2 453	2 371	2 545
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet (maksullinen)	473	402	402
Lupahallinnon tuottoennuste/arvio, 1 000 euroa	53 970	42 300	43 800
Lupapalvelujen kustannukset (maksullinen), 1 000 euroa	54 879	42 300	43 800
Taloudellisuus (kustannukset/poliisin käsittelemät maksulliset asiat), euroa	47	44	43
Lupahallinnon kustannusvastaavuus, %	106,5	100	100
Palvelukyky ja laatu			
Onnistuminen lupahallinnossa, arvosana 1—4 ¹⁾	-	-	-
Sähköisen asioinnin toteuma-aste (%)	20	50	60
Sähköisen asioinnin käyttöaste (%)	29	40	45
Ajanvarauksen käyttöaste (varausten määrä/asiakaskäyntimäärä), %	45	50	60
Käyntiasioinnin asiakasmäärän kehitys	1 080 265	981 000	797 000
Suoritteet			
Poliisin käsittelemät maksulliset lupa-asiat yhteensä, kpl	1 160 156	953 000	1 023 000

¹⁾ Lähde: Poliisibarometri

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Maksuton lupahallinto (sis. lupavalvonta)			
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet	216	200	200
Lupavalvonnan kustannukset (maksuttomat lupapalvelut), 1 000 euroa	16 767	16 938	16 825
Suoritteet			
Valvonnalliset toimenpiteet yhteensä, kpl (sis. ajo-oikeuspäätökset, aselupien peruutus- ja varoituspäätökset sekä järjestyksenvalvoja- ja vartijakorttien peruutukset ja varoitukset)	65 065	65 000	65 000

Poliisikoulutus

Poliisikoulutuksella vastataan poliisin henkilöstö- ja osaamistarpeeseen. Poliisiammattikorkeakoulun uusien opiskelijoiden määrä esitetään asetettavaksi vähintään 400 aloittavan opiskelijan tasolle vuodesta 2017 eteenpäin. Poliisikoulutusta annetaan edelleen molemmilla kansalliskielillä. Koulutuksessa kehitetään kansainvälisen poliisiyhteistyön ja monikulttuurisuuden edellyttämää ammattitaitoa. Koulutuksen tuottavuutta parannetaan laajentamalla verkko-opetuksen käyttöä. Poliisiammattikorkeakoulu tuottaa tutkimustietoa poliisitoiminnan, sisäisen turvallisuuden ja oppilaitoksen opetuksen kehittämiseen.

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Poliisikoulutus			
Tuottavuus			
Vuoden aikana suoritettujen tutkintokoulutuksen opintopisteet/opettajien kokonaishtv	330	491	503
Julkaisut/tutkimuksen htv:t	3,3	2,5	3,0

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Poliisikoulutus			
Taloudellisuus			
Poliisiammattikorkeakoulun kokonaiskustannukset, 1 000 euroa	26 322	26 000	26 000
Henkilötyövuodet	206,1	192	190
Poliisi (AMK) - tutkintokoulutuksen opintopisteen hinta, enintään, euroa	540	405	405
Poliisi (ylempi AMK) - tutkintokoulutuksen opintopisteen hinta, enintään, euroa	801	593	801
Palvelukyky ja laatu			
Poliisi (AMK) -tutkinnosta tavoiteajassa valmistuneet, %	-	93,0	95,0
Poliisi (AMK) -tutkintokoulutuksen harjoittelun osaamistavoitteiden saavuttaminen, 1-5	3,4	4,0	4,0
Suoritteet			
Poliisi (AMK) koulutukseen hakevien lukumäärä aloituspaikkaa kohden	14,4	9,0	9,0
Poliisi (AMK) koulutuksen aloittaneiden määrä, hlöä	286	400	400
Poliisi (AMK) koulutuksesta valmistuvien määrä, hlöä	38	190	227
Julkaisut, kpl	54	38	38

Yhteiset palvelut - tukitoiminnot ja muut tehtävät

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Yhteiset palvelut - tukitoiminnot¹⁾			
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet	1 430	1 425	1 423
Yhteiset palvelut - muut tehtävät²⁾			
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet	720	718	678
Muiden tehtävien kustannukset, 1 000 euroa	65 405	66 075	65 633

¹⁾ Tukitoiminnot = taloushallinto, henkilöstöhallinto, materiaalitoinnot, tietotekniikka, tutkimus- ja analyysitoiminto, koulutus, työhyvinvointi, konsernipalvelut, ohjaustoiminnot

²⁾ Muut tehtävät = vartijat, vankilatoiminnot, vankikuljetukset, virka-avut, löytötavaratoiminto, kantelu- ja valitusasiat, lupahallinnon erillistoiminnot

Henkiset voimavarat

Poliisi sopeuttaa toimintansa sille myönnettyyn määrärahaan sopeuttamissuunnitelmansa mukaisesti. Säästötoimenpiteitä kohdennetaan mm. keskitettyyn rahoitukseen sekä kehittämishankkeisiin. Tällä kohdennuksella pyritään hillitsemään poliisin henkilöstön ja aivan erityisesti poliisimiesten htv-vähennyksiä. Poliisin henkilöstömäärä sovitetaan taloudellisiin reunaehtoihin.

	2016 toteutuma ¹⁾	2017 arvio	2018 tavoite
Henkiset voimavarat			
Henkilötyövuodet	9 811	9 692	9 710
Naisia, %-osuus	29,4	29,5	29,5
Poliisimiehet, htv	7 220	7 256	7 200
Naisia, %-osuus	16,3	16,3	16,3
Opiskelijat, htv ²⁾	171	173	267

	2016 toteutuma ¹⁾	2017 arvio	2018 tavoite
Henkiset voimavarat			
Naisia, %-osuus	30,0	30,0	30,0
Muu henkilöstö, htv	2 420	2 263	2 243
Naisia, %-osuus	68,8	70,0	70,0
Naisten %-osuus alipäälylystössä, päälylystössä ja päälylykkötasolla	11,2	11,2	11,2
Sairauspoissaolot, pv/htv	9,9	9,9	9,9

¹⁾ Lähde PolStat, kaikki momentit. Vuoden 2016 toteutuksessa poliisin momentilta 26.10.01 palkattujen osuus yht. 9 730 htv, muilta momenteilta palkattujen osuus yht. 81 htv.

²⁾ Opiskelijoilla tarkoitetaan käytettävissä olevaan työvoimaan luettavat opiskelijat, jotka ovat työssäoppimisjaksolla työ- tai kenttäharjoittelussa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2016 toteutuma	2017 varsinainen talousarvio	2018 esitys
Bruttomenot	791 209	759 155	777 236
Bruttotulot	68 224	62 477	58 046
Nettomenot	722 985	696 678	719 190
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	28 043		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	35 344		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2016 toteutuma	2017 varsinainen talousarvio	2018 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	61 176	49 506	51 006
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	61 660	49 506	51 006
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-484	-	-
Kustannusvastaavuus, %	99	100	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

AFIS-järjestelmän uudistaminen (EU-velvoite)	4 000
Harmaan talouden erillismääräraha	-500
Kalustoinvestoinnit ja uuden teknologian mukainen kehittäminen toimintaympäristön vaatimusten mukaisesti	7 000
Kuolemansyyn selvittämisen menot (siirto momentille 33.02.20)	-4 270
Kyberkyvykkyyden lisääminen	3 000
Palkkaliukumasäästö (kevään 2014 kehyspäätös)	-2 688
Palkkaliukumasäästön tarkistus (ta2017)	-2 688
Poliisikoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen	-400
Poliisin toiminnan turvaaminen (sisäisen turvallisuuden parantaminen)	25 000

Rangaistusmääräysalan laajentaminen (HO2015 säästö)	-1 000
Suorituskyvyn parantaminen (kalustoinvestoinnit)	1 000
Vitja-hankkeen tuottavuusrahoitus (siirto momentilta 28.70.20)	-1 000
Väkivaltaisten ääriliikkeiden laittoman toiminnan turvaaminen	-8 500
Ydintoimintojen turvaaminen	8 500
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-445
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-177
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-250
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-3 548
Toimintameno säästö (HO 2015)	-4 141
Työajan pidentäminen (Kiky)	-491
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-834
Vuokrien indeksikorotus	181
Vuokrien indeksikorotusta vastaava säästö	-237
Tasomuutos	5 000
Yhteensä	22 512

2018 talousarvio	719 190 000
2017 talousarvio	696 678 000
2016 tilinpäätös	730 286 000

02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 27 673 000 euroa.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa Suojelupoliisille seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Suojelupoliisin keskeisenä tavoitteena on estää ennalta sellaisia tekoja ja hankkeita, jotka voivat vaarantaa kansallista turvallisuutta. Lisäksi virasto tuottaa ennakoivaa ja merkityksellistä tiedustelutietoa valtionjohdon päätöksenteon tueksi ja yhteiskunnan turvallisuuden edistämiseksi.

Kansallisen turvallisuuden takaaminen voimakkaasti muuttuvassa toimintaympäristössä edellyttää Suojelupoliisin toimintaedellytysten varmistamista ja suorituskyvyn kehittämistä. Valmisteilla oleva uusi tiedustelulainsäädäntö auttaa virastoa vastaamaan uusiin vaatimuksiin. Uusien toimivaltuuksien edellyttämiä lisäresursseja arvioidaan syksyllä 2017.

Tiedonhankinta ja vahva tiedustelukyky

Terrorismintorjunnan toimintaympäristön nopea muutos asettaa koko viraston toiminnalle aiempaa suurempia vaatimuksia. Terrorismintorjunnan pääpaino on Suomea ja Suomen intressejä vastaan suunnattujen radikaali-islamististen terrorististen hankkeiden ennalta estämisessä.

Myös vastatiedustelun toimintaympäristö on muuttunut nopeasti teknisen kehityksen ja maailmanpoliittisen tilanteen takia. Vastatiedustelun tavoitteena on tunnistaa Suomeen kohdistuvat uhkat ennakolta ja estää niiden toteutuminen.

Viraston tiedonhankintaa ohjaavien tiedonhankintaprioriteettien ajantasaisuus varmistetaan, ja vuoden 2018 prioriteetit määritellään ottaen huomioon uuden tiedustelulainsäädännön mahdollisesti aiheuttamat muutokset.

Toimivat kumppanuudet

Suojelupoliisi kehittää yhteistoimintaa kumppaneidensa kanssa luodakseen entistä paremmat edellytykset operatiiviselle toiminnalle ja ulko- ja turvallisuuspoliittista päätöksentekoa tukevalle raportoinnille.

Turvallisuustyö

Suojelupoliisi parantaa turvallisuusselvitysmenettelyiden vaikuttavuutta pystyäkseen entistä paremmin ennalta estämään kansalliseen turvallisuuteen ja Suomelle merkitykselliseen elinkeinotoimintaan kohdistuvia uhkia. Uutta turvallisuusselvitysrekisteriä kehitetään toimivaksi ja tehokkuutta edistäväksi osaksi turvallisuusselvitysmenettelyjä.

Uudistuminen

Uuden tiedustelulainsäädännön myötä Suojelupoliisin toiminnassa painottuu entistä enemmän tiedustelullinen ulottuvuus. Suojelupoliisi valmistautuu uusiin toimivaltuuksiin uudistamalla toimintatapojaan kokonaisvaltaisen suunnitelman mukaisesti. Vuonna 2016 hyväksytyyn viraston strategian toimeenpano jatkuu. SSK-hankkeella kehitetään viraston tiedonkäsittelyä ja suorituskykyä VM:n kanssa tehdyn tuottavuussopimuksen mukaisesti.

Henkiset voimavarat

Suojelupoliisi alkaa toteuttaa vuonna 2017 laadittua henkilöstöstrategiaansa, jonka avulla varmistetaan viraston toimintaedellytykset nopeasti muuttuvassa tilanteessa. Virasto kouluttaa järjestelmällisesti ja erillisen suunnitelman mukaisesti työntekijöitään ottaen huomioon uuden tiedustelulainsäädännön vaatimukset. Henkilöstön hyvinvoinnista huolehditaan muutosprosessissa.

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Suojelupoliisi			
Taloudellisuus			
Toimintamenomääräraha (operatiivinen), 1 000 euroa	17 580	22 255	22 400
Toiminnan henkilötyövuodet	233	260	275
Toiminnan kustannukset (ml. tukitoiminnot), 1 000 euroa	21 731	27 391	27 673
Suoritteet			
Turvallisuusinformaatiotilaisuudet, kpl	298	200	200
Turvallisuusselvitykset, kpl	61 864	50 000	45 000
Kansalaisuusasialausunnot, kpl	78	100	100
Oleskelu- ja työlupahakemuksia koskevat lausunnot, kpl	517	400	400
Viisumihakemuksia koskevat lausunnot, kpl	9 090	8 500	8 500
Tuotetut raportit, kpl	117	140	140
Henkiset voimavarat			
Henkilötyövuodet	288	320	340
Poliisimiehet, htv	161	175	185
Muu henkilöstö, htv	127	145	155
Sairauspoissaolot, pv/htv	5,8	7,5	7,5
Työtyytyväisyysindeksi	-	3,5	3,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2016 toteutuma	2017 varsinainen talousarvio	2018 esitys
Bruttomenot	24 791	30 001	30 583
Bruttotulot	3 198	2 610	2 910
Nettomenot	21 593	27 391	27 673

Siirtyvät erät

	2016 toteutuma	2017 varsinainen talousarvio	2018 esitys
—siirtynyt edelliseltä vuodelta	-		
—siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 416		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Suojelupoliisin suorituskyvyn kehittäminen SKK (tuottavuusmäärärahan siirto)			-1 561
Uudet uhkat ja toimintaympäristön muutos (sisäisen turvallisuuden parantaminen)			2 000
Väkivaltaisten ääri liikkeiden laittoman toiminnan torjuminen			-1 500
Ydintoimintojen turvaaminen			1 500
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)			-9
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)			-4
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)			-8
Toimintameno säästö (HO 2015)			-89
Työajan pidentäminen (Kiky)			-16
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)			-28
Vuokrien indeksikorotus			6
Vuokrien indeksikorotusta vastaava säästö			-9
Yhteensä			282

2018 talousarvio	27 673 000
2017 talousarvio	27 391 000
2016 tilinpäätös	24 009 000

20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 9 168 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) poliisin vastuulla olevien maasta poistettavien henkilöiden maasta poistamiskuljetuksista aiheutuviin menoihin
- 2) turvapaikanhakijoiden tulkkaus- ja käännöspalveluista aiheutuviin menoihin
- 3) Suomeen luovutettavien rikoksenteekijöiden noutokuljetuksista aiheutuviin menoihin
- 4) maasta poistettavien identifioinnista ja tarvittavien matkustusasiakirjojen hankinnoista aiheutuviin menoihin
- 5) turvapaikkatutkinnan valmiusryhmän käytöstä aiheutuneiden matka- ja majoitusmenojen korvaamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Maasta poistamiskuljetukset	4 868 000
Tulkkaus- ja käännöspalvelut	1 750 000
Noutokuljetukset	250 000
Henkilöllisyyden selvittäminen	300 000

Valmiusryhmän käyttö	2 000 000
Yhteensä	9 168 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-8 498
Yhteensä	-8 498

2018 talousarvio	9 168 000
2017 talousarvio	17 666 000
2016 tilinpäätös	9 696 162

21. KEJO-hankkeen yhteiset toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan projektihenkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten, palkkausmenoihin.

Momentille nettobudjetoidaan hankkeen saama EU:n sisäisen turvallisuuden rahastosta myönnetty tukiosuus.

Valtuus

Mikäli vuoden 2013 talousarviossa, vuoden 2014 kolmannessa lisätalousarviossa tai vuoden 2017 ensimmäisessä lisätalousarviossa kenttäjohtajärjestelmän hankintaan tarkoitettua valtuutta on jäänyt käyttämättä vuonna 2017, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä sitoumuksia vuonna 2018.

Selvitysosa: Poliisin, pelastustoimen, sosiaali- ja terveystoimen, Rajavartiolaitoksen, puolustusvoimien sekä Tullin yhteisen kenttäjohtajärjestelmähankkeen (KEJO) tavoitteena on hankkeeseen osallistuvien keskeisten turvallisuusviranomaisten yhteisen kenttäjohtajärjestelmän käyttöönotto ja sovittaminen osaksi viranomaisten yhteistä sähköistä tapahtumankäsittelykokonaisuutta ja verkottunutta hätäkeskusmallia.

Viranomaisten yhteisen kenttäjohtajärjestelmän keskeisimpiä tavoitteita ovat viranomaisten toiminnan ja viranomaisyhteistyön tehostuminen, viranomaisten yhteisen tilannekuvan mahdollistaminen, uusien työprosessien käyttöönotto kenttäolosuhteissa, kenttäjohtamisen ja viranomaisten välisen reaaliaikaisen tiedonvaihdon ja viestinnän tehostuminen sekä viranomaisten yhteisen kenttäjärjestelmäratkaisun myötä saavutettava kustannustehokkuus. Hanke ajoittuu vuosille 2013—2019 ja valtiovarainministeriö rahoittaa hanketta yhteensä 20 milj. eurolla tuottavuuden edistämiseen tarkoitetulla määrärahalta vuosina 2013—2019 erikseen laaditun KEJO -hankkeeseen osallistuvien ministeriöiden (sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, puolustusministeriö ja valtiovarainministeriö) välisen yhteistyöpöytäkirjan ja sitä tarkentavien ministeriöiden välisten sopimusten mukaisesti. Lisäksi hankkeen toteuttamista tuetaan ISF-P -rahastosta saadulla 1,5 milj. euron EU-rahoituksella.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2018	Yhteensä vuodesta 2018 lähtien
Turvallisuusviranomaisten yhteinen kenttäjohtajärjestelmä		
Ennen vuotta 2018 tehdyt sitoumukset	1 000	1 000
Menot yhteensä	1 000	1 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-3 000
Yhteensä	-3 000
2018 talousarvio	1 000 000
2017 talousarvio	4 000 000
2016 tilinpäätös	12 922 000

20. Rajavartiolaitos

Selvitysosa: Rajavartiolaitos toimii sekä sisäisen että ulkoisen turvallisuuden alueilla. Rajavartiolaitos on yhteistyökykyinen ja kansainvälisesti arvostettu rajaturvallisuuden ja meripelastuksen asiantuntija. Rajavartiolaitoksen tavoitteina on ylläpitää rajaturvallisuutta, varmistaa sujuva rajaliikenne, lisätä merellistä turvallisuutta, osallistua sotilaalliseen maanpuolustukseen ja tuoda viranomaisapua rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille.

Rajavartiolaitoksen toimintaan vaikuttavat merkittävimmin tilanne Venäjällä, laitton maahantulo Euroopan unionin alueella ja talouden kehitys.

Rajavartiolaitos vahvistaa itärajan valvontaa ja kykyä torjua turvallisuushkia ulkorajoilla. Rajanylitysliikenteen turvallisuudesta huolehditaan. Rajavartiolaitos pitää kriisivalmiuden ja kyvyn sotilaalliseen maanpuolustukseen korkealla tasolla sekä varautuu hybridiuhkiin.

Itämeren pitäminen turvallisena on Suomelle tärkeää. Parannetaan kykyä hallita monialaonnettomuuksia ja turvallisuushkia merellä. Otetaan käyttöön uudenaikainen ja tehokas ilma-aluskalusto. Uusitaan merialueen venekalustoa. Rajavartiolaitos varautuu ottamaan vastaan ympäristöonnettomuuksien operatiivisen johtovastuun avomerellä.

EU:n ulkorajavalvonnan ja meripolitiikan kehitykseen vaikuttaminen on Rajavartiolaitokselle tärkeää. Rajavartiolaitos osallistuu Euroopan raja- ja merivartioston (Frontex) koordinoimiin yhteisiin operaatioihin EU:n ulkorajoilla ja muuhun kansainväliseen toimintaan osoittamalla niihin henkilöstöä ja kalustoa (Rajavartiolaitaki 578/2005 15 a— c §).

Turvallisuus on nostettu EU-kehityksen prioriteetiksi ja hallituksen painopistealueeksi. Rajaturvallisuus ja uskottava ulkorajavalvonta ovat muuttuneen turvallisuustilanteen keskiössä. Rajavartiolaitos kohdentaa hallituksen osoittamat lisäresurssit itärajan turvallisuuden ja Helsinki-Vantaan liikenteen sujuvuuden takaamiseksi. Muilta osin Rajavartiolaitos toimeenpanee kehyskauden loppuun saakka jatkuvat uudet sopeuttamistoimet.

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 235 836 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Rajavartiolaitain (578/2005) 81 §:n nojalla työsuhdeasuntojen vuokrakompensatioon
- 2) Merivartiomuseon toiminnan tukemiseen
- 3) Viranomaisveneeseen konseptiveneeseen hankintamenoihin.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa Rajavartiolaitokselle seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Laatu ja palvelukyky (ind)	98	100	99
Tuottavuus (ind)	122	121	122
Taloudellisuus (ind)	112	114	118
Henkilötyövuodet	2 645	2 650	2 682
Kustannukset (milj. euroa)	255,0	253,0	251,6

Rajaturvallisuuden ylläpitäminen

Suomen rajavalvonta on järjestetty tehokkaasti. Kaikki Schengen-alueen ulkorajan ylittävät henkilöt tarkastetaan. Sisärajoilla ylläpidetään valmius rajatarkastusten palauttamiseen. Maahantulo ja maastalähtö vastoin säädettyä järjestystä paljastetaan. Luvattomat rajanylitykset ja muu laiton toiminta paljastetaan rajanylityspaikkojen välialueilla. Ulkorajat ylittävään rikollisuuteen puututaan tehokkaasti.

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Rajaturvallisuuden ylläpitäminen (1—5)	4,1	4,2	4,2
Yhdyshenkilötoiminta ja kansainväliset operaatiot			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,3	4,4	4,4
Yhdyshenkilötoiminnan perusteella estetyt luvattomat rajanylitykset (kpl)	1 879	2 847	2 847
Yhteistyö naapurimaiden viranomaisten kanssa			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,2	4,3	4,3
Rajavalvonta			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,1	4,2	4,1
— Rajatarkastusten kattavuus saapuva (1—5)	5,0	5,0	5,0
— Rajatilannekuvan laatu (1—5)	4,2	3,7	3,7
— Rajatarkastusten laatu (1—5)	2,9	2,7	2,7
— Rajatapahtumien estäminen (1—5)	4,4	4,4	4,4
— Rajatapahtumien paljastaminen (1—5)	3,4	3,9	3,9
— Rajatarkastusten oikeusturva (1—5)	4,5	4,8	4,8
— Laittoman maahantulon järjestämisten ja ihmiskaupparikosten selvitystaso (1—5)	3,0	5,0	3,8
— Rikostorjunnan oikeusturva (1—5)	4,9	4,6	4,6
Partiointi (h)	253 516	240 484	243 102
Tekninen valvonta (h)	2 114 758	1 953 000	1 953 000
Rajatarkastukset (milj. hlöä)	13,7	14,6	15,3
Pääsyn epääminen (kpl)	733	700	706
Käännyttämispäätös (kpl)	288	220	227
Rikosilmoitus (kpl)	1 000	1 298	1 339
Valtionrajarikos (kpl)	135	386	407
Laittoman maahantulon järjestäminen ja ihmiskauppa (kpl)	285	151	156
Muu rikos tai rikkomus (kpl)	3 849	3 640	3 680
Rajaturvallisuuden ylläpitäminen			
Kustannukset (milj. euroa) ko. vuoden hintatasossa	227,7	228,7	227,4
Henkilötyövuodet	2 362	2 394	2 425

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Tuottavuus (ind)	126	123	124
Taloudellisuus (ind)	115	116	120

Sujuvan rajaliikenteen varmistaminen

Rajanylitysluonne pidetään turvallisena. Matkustaja kokee rajanylityksen sujuvaksi. Matkustajan odotusaika rajatar-kastukseen on itärajalalla ja satamissa enintään 15 minuuttia ja lentoasemilla enintään 10 minuuttia. Perus- ja ihmisoi-keuksista sekä oikeusturvasta huolehditaan.

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Sujuvan rajaliikenteen varmistaminen (1—5)	4,8	4,8	4,7
Itärajan rajanylityspaikat			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,8	4,8	4,7
Rajatarkastusten sujuvuus RVL:n toimenpiteet (min)	4	5	7
Rajatarkastuksen sujuvuus kokonaisaika (min)	6	6	7
Lentoasemien rajanylityspaikat			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,8	4,8	4,7
Rajatarkastusten sujuvuus RVL:n toimenpiteet (min)	5	8	10
Satamien rajanylityspaikat			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,5	4,6	4,3
Rajatarkastusten sujuvuus RVL:n toimenpiteet (min)	13	12	14

Merellisen turvallisuuden lisääminen

Rajavartiolaitoksessa on jatkuva johtamis-, viestitys- ja suoritusvalmius meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtä-viin. Kaikkiin merellä tapahtuviin hätätilanteisiin kyetään osoittamaan apua. Muiden meripelastusviranomaisten voi-mavarat hyödynnetään. Meripelastuksen osaaminen varmistetaan koulutuksella, katselmoineilla ja tarkastuksilla. Merellinen ympäristön valvonta sekä ympäristöriskosten selvittäminen ja tutkinta ennalta ehkäisevät tehokkaasti me-rellisen ympäristön saastumista. Rajavartiolaitos varautuu ottamaan vastaan ympäristöonnettomuuksien operatiivisen johtovastuun avomerellä.

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Merellisen turvallisuuden lisääminen (1—5)	4,0	4,3	4,3
Meripelastus			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,6	4,5	4,5
Meripelastustehtävät (kpl)	1 366	1 473	1 473
Pelastettu henkilö (kpl)	3 193	4 100	4 400
Merellisen ympäristön suojele			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	2,0	3,7	3,7
Aluspäästötapausten määrä (kpl)	41	30	30
Merellisen turvallisuuden lisääminen			
Kustannukset (milj. euroa)	12,5	11,4	11,3
Henkilötyövuodet	130	120	121
Tuottavuus (ind)	99	116	115
Taloudellisuus (ind)	91	109	111

Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen

Rajavartiolaitoksella on ajanmukaiset puolustussuunnitelmat, tilanteen edellyttämä johtamis- ja toimintavalmius sekä valmius rajajoukkojen perustamiseen. Rajavartiolaitoksen kriisivalmius sekä kyky alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen rauhan aikana on jatkuvaa. Rajavartiolaitoksen henkilökunta, varusmiehet ja reserviläiset on koulutettu kriisiajan tehtäviin ja sijoitettu rajajoukkoihin.

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen (1—5)	3,8	3,8	3,8
Häiriö- ja poikkeusolovalmiuden ylläpito			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,0	4,0	4,0
Rajavartiolaitoksen joukkotuotanto ja sotilaallisen maanpuolustuksen koulutus			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	3,6	3,6	3,6
Koulutusvuorokaudet asevelvolliset (kpl)	109 096	99 255	97 450
Koulutusvuorokaudet henkilöstö (kpl)	4 649	5 360	5 360
Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen			
Kustannukset (milj. euroa) ko. vuoden hintatasossa	14,8	12,9	12,8
Henkilötyövuodet	153	136	137
Tuottavuus (ind)	157	147	139
Taloudellisuus (ind)	144	138	135

Viranomaisavun tuominen rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille

Rajaseudun ja saariston ihmiset ja sidosryhmät kokevat Rajavartiolaitoksen toiminnan lisäävän turvallisuutta. Rajavartiolaitos on tavoitettavissa. Rajavartiolaitos antaa viranomaisapua hädässä olevien ihmisten auttamiseksi ja muille viranomaisille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi.

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Viranomaisavun tuominen rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille (1—5)	3,4	3,3	3,2
Turvallisuuden tunne			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	3,3	3,1	3,0
Viranomaisavun antaminen			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	3,8	4,4	4,0
Turvallisuuspalvelut harva-alueilla (poliisi- ja virka-aputehtävät) (kpl)	668	776	682
Etsinnät maa-alue (kpl)	353	345	345
Ensihoitotehtävät (pl. meripelastuksen liittyvät) (kpl)	526	642	642

Henkiset voimavarat

Rajavartiolaitoksen henkilöstörakenne ja henkilöstön osaaminen pidetään tehtävien edellyttämällä tasolla.

Henkiset voimavarat	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Henkilötyövuodet	2 645	2 668	2 682
Sairauspoissaolot (pv/htv)	9,2	8,0	8,0
Työilmapiiri (1—5)	3,5	3,5	3,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2016 toteutuma	2017 varsinainen talousarvio	2018 esitys
Bruttomenot	247 632	237 929	244 336
Bruttotulot	13 484	6 900	8 500
Nettomenot	234 148	231 029	235 836
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	26 935		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	27 313		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eduskunnan kertaluontoinen lisäys (2017)	-550
Helsinki-Vantaan lentoaseman ulkorajaliikenteen kasvu	1 500
Palkkaliukumasäästö (kevään 2014 kehyspäätös)	-738
Palkkaliukumasäästön tarkistus (ta2017)	-408
Rajavartiolaitoksen nykyisen palvelutason ylläpitäminen	2 000
Sisäisen turvallisuuden parantaminen	5 000
Ulkorajoilla tehtävien rajatarkastusten tehostaminen	1 400
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-154
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-62
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-77
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-1 137
Toimintameno säästö (HO 2015)	-1 530
Työajan pidentäminen (Kiky)	-158
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-257
Vuokrien indeksikorotus	54
Vuokrien indeksikorotusta vastaava säästö	-76
Yhteensä	4 807

2018 talousarvio	235 836 000
2017 talousarvio	231 029 000
2016 tilinpäätös	234 527 000

70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään 15 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) AS 332 Super Puma meripelastushelikopterien modifikaatioon ja G-huoltoon
- 2) kahden AB/B 412 helikopterin ja niiden varaosavaraston yhdenmukaistamiseen
- 3) ulkovartiolaivan varustamiseen liittyviin hankintoihin ja mahdollisiin muihin toiminnallisiin muutostarpeisiin
- 4) Dornier-valvontalentokoneiden valvonta- ja navigointijärjestelmän uusimiseen
- 5) kevyen aluskaluston nopeiden veneiden uusimiseen ja niiden tarvitsemien varusteiden ja varaosien hankintaan
- 6) ilma- ja vartioalusten kertaluonteisiin peruskorjauksiin ja huoltoihin
- 7) MIV-15 veneiden ja niiden tarvitsemien varusteiden ja varaosien hankintaan
- 8) indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuviin hankintasopimusten mukaisiin menoihin.

Tilausvaltuuksista aiheutuvien indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet sekä indeksien ja valuuttakurssien alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksupereusteisina.

Momentille voidaan myös tulouttaa oikaisuina sopimuksista aiheutuvia sopimussakkoja tai muita vastaavia korvauksia.

Valtuus

Rajavartiolaitos oikeutetaan tekemään sopimuksia seitsemän MIV 15 meriveneen hankintaan liittyen. Hanke ajoittuu vuosille 2018-2021 ja sen kokonaiskustannusarvio on 22 500 000 euroa.

Selvitysosa: Vuoden 2012 toisessa lisätalousarviossa Rajavartiolaitos sai tilausvaltuuden AS 322 Super Puma meripelastushelikopterien modifikaatioon ja G-huoltoon. Valtuuden perusteella tehtiin vuonna 2013 sopimus modifikaatiosta ja huollosta. Hanke ajoittuu vuosille 2013—2019 ja sen kokonaiskustannusarvio on 33 710 000 euroa.

Vanhentuneet rannikkovartioveneet korvataan seitsemällä uudella MIV 15 meriveneellä. Hankkeen kokonaisrahoitus on 22 500 000 euroa. Hankkeen tilausvaltuus myönnetään vuodelle 2018 sopimuksen laatimiseksi.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2018	2019	2020	2021	Yhteensä vuodesta 2018 lähtien
Vanhat tilausvaltuudet:					
Super Puma modifikaatio ja G-huolto	6 700	7 400	0	0	14 100
Uudet tilausvaltuudet:					
MIV 15 veneen hankinta	6 300	6 300	6 600	3 300	22 500
Menot yhteensä	13 000	13 700	6 600	3 300	36 600

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

MIV 15 veneen hankinta	3 300
Tasomuutos	2 800
Yhteensä	6 100

2018 talousarvio	15 500 000
2017 talousarvio	9 400 000
2016 tilinpäätös	10 996 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

Selvitysosa: Pelastustoimen tavoitteena on turvallinen ja kriisinkestävä Suomi, jossa pelastustoimen palvelut on järjestetty laadukkaasti, kustannustehokkaasti ja yhdenmukaisesti. Pelastustoimen tehtävänä on tulipalojen ehkäiseminen ja pelastustoiminta normaali- ja poikkeusoloissa sekä häiriötilanteissa, pelastustoimelle kuuluvat kansainvälisiin sopimuksiin perustuvat väestönsuojelutehtävät sekä varautuminen näihin tehtäviin. Lisäksi pelastustoimi osallistuu yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa onnettomuuksien ehkäisytyöhön. Pelastustoimella on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen. Tavoitteena on, että pelastustoimella on jatkuvaan analyysiin perustuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä ja valmius vastata niihin omalla toimialallaan. Tavoitteena on myös, että pelastustoimen turvallisuusviestintä on vaikuttavaa.

Vastuun pelastustoimen eri tehtävien hoitamisesta jakavat valtio ja kuntien ylläpitämät pelastuslaitokset. Valtion talousarviosta rahoitetaan Pelastusopiston toiminta sekä sisäministeriön johtama pelastustoimen valtakunnallinen kehittämistoiminta. Pelastuslaitosten rahoituksesta vastaavat kunnat. Hallitusohjelman mukaan pelastustoiminnan ja varautumisen valtakunnallista johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinaatiota vahvistetaan ja parannetaan. Sisäministeriö jatkaa vuonna 2018 hanketta, jossa valmistellaan vuoden 2019 alussa voimaan tuleva pelastustoimen uudistus. Uudistuksessa pelastustoimen tehtävät siirretään kunnilta 18 maakunnalle. Sisäministeriö valmistautuu vuonna 2018 uusimuotoiseen, maakuntauudistuksen yhteydessä vuodesta 2019 alkaen muuttuvaan alueellisen yhteisen varautumisen keskushallintotason koordinaatiotehtävään.

Hätäkeskuslaitoksen tehtävänä on hätäkeskuspalvelujen tuottaminen sekä hätäkeskuspalvelujen tuottamiseen liittyvä pelastustoimen, poliisitoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten toiminnan tukeminen, kuten tehtävän välittämiseen liittyvät toimenpiteet, viestikeskustehtävät, väestön varoittamistoimenpiteiden käynnistäminen äkillisessä vaaratilanteessa sekä muut viranomaisten toiminnan tukemiseen liittyvät tehtävät. Hätäkeskuslaitoksen tehtävänä on myös hätäkeskuspalveluihin liittyvien tehtävien ja toimintatapojen kehittäminen ja valvonta.

Hätäkeskusten ja hätäkeskuspalveluita käyttävien viranomaisten toimintaa yhdenmukaistetaan hälytyspalveluiden osalta valtakunnan tasolla. Tavoitteena on parantaa hätäkeskusten toimintaa ja viranomaisyhteistyötä ja sitä kautta väestön turvallisuuspalveluja. Hätäkeskustoiminta ja tietojärjestelmät uudistetaan vuoden 2018 aikana siten, että verkottuneet hätäkeskukset voivat tukea toisiaan ruuhka- ja häiriötilanteissa.

01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 314 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) pelastuslain (379/2011) 107 §:n mukaisten erityisten palon- tai onnettomuuden syiden tutkimusten aiheuttamien menojen suorittamiseen
- 2) pelastuslain 100 §:n 1 momentin nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen
- 3) pelastuslain 97 §:ssä tarkoitettulla tavalla valmiuden ylläpitämiseen
- 4) pelastustoimeen liittyvään standardisointitoiminnan edistämiseen ja standardisointityöhön osallistumisesta johtuviin menoihin.

Momentille saa nettobudjetoida siirtotalouden tuottoina Palosuojelurahastolta tutkimus- ja kehittämistoimintaan saadut erityisavustukset.

Selvitysosa: Pelastustoimen valtakunnallista ohjausta kehitetään tavoitteena tehokas ja laadukas pelastustoimen järjestelmä. Sisäministeriö asettaa pelastustoimelle seuraavat alustavat tuloksellisuustavoitteet:

Onnettomuuksien ehkäisy

Pelastustoimen tehtävä on erityisesti tulipalojen ehkäisy. Toimiala osallistuu myös muiden onnettomuuksien ehkäisyyn. Onnettomuuksia ja niiden seurauksia pyritään ehkäisemään parantamalla ihmisten ja yhteisöjen omatoimista varautumista, lisäämällä väestön turvallisuustietoisuutta ja -osaamista sekä toteuttamalla pelastuslaitosten laatimien valvontasuunnitelmien mukaisia toimia.

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Onnettomuuksien ehkäisy			
Tuotokset			
Erheellisten paloilmoitusten määrä (kpl), enintään	19 300	18 500	18 500
Neuvontaa ja valistusta saaneiden osuus väestöstä (%), vähintään	16	20	20

Pelastustoiminta ja varautuminen

Pelastustoimi kykenee toimimaan nopeasti ja tehokkaasti onnettomuustilanteissa. Lisäksi pelastustoimella on valmius antaa pelastustoimeen kuuluvaa apua suuronnettomuustilanteissa myös ulkomailla ja valmius avun vastaanottamiseen. Pelastustoimen toimintavalmiustaso on määritelty alueen pelastustoimen riskien perusteella riskialueittain ja toimintavalmiustaso vastaa alueen palvelutasopäätöksessä määritettyä tasoa.

Pelastustoimella on jatkuvaan analyysiin pohjautuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä ja haavoittuvuuksista. Pelastustoimella on yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisesti uhka-arvio pelastustoimen valtakunnallista koordinaatiota edellyttäviä erityistilanteita varten osana kansallista riskiarviota. Pelastustoimen osuutta yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta toteutetaan. Tavoitteena on saada strategian päämäärät ulottumaan nykyistä laajemmin myös alue- ja paikallishallintoon.

Varautumisen johtamista, ohjausta, yhteensovittamista ja valvontaa kehitetään siten, että valmius toimia erilaisissa kriisi- ja häiriötilanteissa parane.

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Pelastustoiminta ja varautuminen			
Tuotokset			
Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrä, kpl, arvio, josta ¹⁾	103 754	100 000	100 000
— tulipaloista (pl. maastopalot) aiheutuvat tehtävät	10 055	9 500	9 500
— maastopaloista aiheutuvat tehtävät	2 008	2 300	2 300
— tarkistus- ja varmistustehtävät	31 666	30 000	30 000
— ensivastetehtävät (pl. sairaankuljetustehtävät)	22 655	21 700	21 700
— muut tehtävät	37 370	36 500	36 500
Toiminnan laatu ja palvelukyky			
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 1. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta	58	57	50
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 2. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta	85	85	80

¹⁾ Pelastuslaitoksen eri tehtävityypeille ei aseteta tavoitteita, vaan niiden kehitystä seurataan.

Koulutus- ja tutkimustoiminta

Pelastusopiston koulutusjärjestelmä luo pohjan pelastustoimen ja hätäkeskusten henkilöstön osaamiselle ja valmiudet pelastusalan kansainvälisiin avunantotehtäviin. Tutkintoon johtavan koulutuksen opetussuunnitelmat rakennetaan työammattien kehitysnäkymien pohjalta niin, että ne muodostavat ammatillisesti etenevän jatkumon, jossa huomioidaan myös täydennyskoulutuksen tarpeet.

Pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoimintaa vahvistetaan verkostoitumalla muiden toimijoiden kanssa. Näin varmistetaan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan ja tutkimustiedon hyödynnettävyyttä koulutuksen, käytännön työn ja päätöksenteon tukena ja kehittämisessä.

Pelastustoimi	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Tuotokset			
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen koulutettavapäivien määrä, kpl, vähintään	45 544	42 480	46 080
Pelastusopiston tutkintojen määrä, kpl, vähintään	210	194	209
AMK-tutkintojen määrä, kpl	31	30	25
Panokset			
Momentin 26.30.01 henkilötyövuodet, josta	96,1	99	99
— Pelastusopiston henkilötyövuodet	96,1	99	99
— Sisäministeriön henkilötyövuodet		-	-
Koulutuksen kokonaiskustannukset (1 000 euroa)	10 672	11 058	11 089
Toiminnan tehokkuus			
Pelastusopiston koulutettavapäivät/henkilötyövuodet	987	935	965
Pelastusopiston koulutettavapäivät/opettaja	1 457	1 379	1 423
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijakohtainen vuosikustannus, euroa, enintään	25 064	25 972	26 043
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen koulutettavapäivän hinta, euroa, enintään	139	155	143
Toiminnan laatu ja palvelukyky			
Pelastusopiston tutkintopalaute (asteikolla 1—4)	3,2	3,08	3,08
Hakeneiden lukumäärä/aloituspaikat	4,5	5,0	5,0
Henkiset voimavarat			
Pelastusopiston henkilöstön määrä	101	103	103
Työtyytyväisyys, indeksi (asteikko 1—5)	3,4	3,45	-
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv, enintään	5,7	6,5	6,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2016 toteutuma	2017 varsinainen talousarvio	2018 esitys
Bruttomenot	16 497	15 852	23 069
Bruttotulot	4 195	2 938	3 755
Nettomenot	12 302	12 914	19 314
— Pelastusopisto	11 120	10 469	11 377
— Pelastustoimen päällystökoulutus	-	1 202	1 202

	2016 toteutuma	2017 varsinainen talousarvio	2018 esitys
— Sisäministeriö	744	793	785
— Kansainvälinen pelastuspalvelu	438	450	450
— Pelastustoimen uudistus/ICT			5 500
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 512		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 282		

Pelastustoimen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2016 toteutuma	2017 varsinainen talousarvio	2018 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot, suoritteiden myyntituotot	1 647	1 435	1 500
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	501	465	600
— osuus yhteiskustannuksista	619	835	650
Kustannukset yhteensä	1 120	1 300	1 250
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	527	135	250
Kustannusvastaavuus, %	147	110	120

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hätäkeskuspäivystäjäkoulutusmäärän lisääminen		265
Palkkaliukumasäästö (kevään 2014 kehyspäätös)		-27
Palkkaliukumasäästön tarkistus (ta2017)		-7
Pelastusopiston ydintoiminnan turvaaminen		850
Pelastustoimen uudistus / tietohallinnon ja tietojärjestelmien uudistamisen suunnittelu ja toteuttaminen		5 500
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)		-17
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)		-7
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)		-2
Toimintamenojen tuottavuussäästö		-64
Toimintameno säästö (HO 2015)		-80
Työajan pidentäminen (Kiky)		-5
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)		-9
Vuokrien indeksikorotus		7
Vuokrien indeksikorotusta vastaava säästö		-4
Yhteensä		6 400

2018 talousarvio	19 314 000
2017 talousarvio	12 914 000
2016 tilinpäätös	12 072 000

02. Häätokeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 51 000 000 euroa.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa Häätokeskuslaitokselle seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Uuden häätokeskustietojärjestelmän kehitystyötä ja käyttöönoton valmistelua jatketaan siten, että järjestelmä on käytössä kaikissa häätokeskuksissa vuoden 2018 aikana. Häätokeskuslaitos laatii vuoden 2018 aikana suunnitelman häätokeskustietojärjestelmän jatkokehittämisestä vuosina 2018-2021.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2018	2019	Yhteensä vuodesta 2018 lähtien
Häätokeskustietojärjestelmän hankinta, valtuus			
Ennen vuotta 2018 tehdyt sitoumukset	-	-	-
Häätokeskustietojärjestelmän hankinta, lisävaltuus (2015 II LTA)			
Ennen vuotta 2018 tehdyt sitoumukset	1 022	-	1 022
Menot yhteensä	1 022	-	1 022
	2016	2017	2018
Häätokeskuslaitos	toteutuma	arvio	tavoite
Tuotokset			
Ilmoitusten määrä, kpl, josta	3 670 000	3 750 000	3 750 000
— häätäpuhelukonien määrä, kpl	2 633 000	2 750 000	2 750 000
— välitettyjen tehtävien määrä, kpl	1 760 000	1 760 000	1 760 000
Panokset			
Häätokeskustoiminnan kokonaismenot, brutto, 1 000 euroa	52 290	52 495	51 204
Henkilötyövuodet	581	570	556
Toiminnan tehokkuus			
Häätäilmoitusten määrä/häätokeskuspäivystäjä (pl. vuoromestarit)	8 300	8 650	8 900
Häätokeskustoiminnan kustannukset, euroa/asukas, enintään	8,7	9,3	9,3
Häätokeskustoiminnan kustannukset, euroa/häätäilmoitus, enintään	12,9	12,9	12,9
Toiminnan laatu ja palvelukyky			
Häätokeskuslaitoksen yhteistyöviranomaisten tyytyväisyys, indeksi, vähintään (asteikko 1—5)	3,64	3,4	3,4
Henkiset voimavarat			
Henkilöstön määrä	601	580	565
Työtyytyväisyys, indeksi (asteikko 1—5)	3,22	3,25	3,5
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv, enintään	18,6	18	17

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2016 toteutuma	2017 varsinainen talousarvio	2018 esitys
Bruttomenot	52 290	52 495	53 700
Bruttotulot	2 878	2 700	2 700
Nettomenot	49 412	49 795	51 000
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	16 503		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	19 521		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2016 toteutuma	2017 varsinainen talousarvio	2018 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot , suoritteiden myyntituotot	2 880	2 700	2 700
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	1 668	1 301	1 301
— osuus yhteiskustannuksista	712	1 319	1 319
Kustannukset yhteensä	2 380	2 620	2 620
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	50	80	80
Kustannusvastaavuus, %	121	103	103

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eduskunnan lisäys			-200
Erica-järjestelmä (siirto momentilta 28.70.20)			-310
Häke-uudistukseen liittyvien vuokravastuiden omavastuuosuuden poistuminen			58
Hätäkeskuslaitoksen ydintoiminnan turvaaminen			2 500
Palkkaliukumasäästö (kevään 2014 kehyspäätös)			-193
Palkkaliukumasäästön tarkistus (ta2017)			-124
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)			-17
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)			-7
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)			-17
Toimintamenojen tuottavuussäästö			-240
Toimintameno säästö (HO 2015)			-150
Työajan pidentäminen (Kiky)			-34
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)			-57
Vuokrien indeksikorotus			12
Vuokrien indeksikorotusta vastaava säästö			-16
Yhteensä			1 205

2018 talousarvio	51 000 000
2017 talousarvio	49 795 000
2016 tilinpäätös	52 430 000

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 406 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) pelastuslain (379/2011) 97 §:ssä tarkoitettulla tavalla toimintakustannuksiin, jotka aiheutuvat ilma-alusten käytöstä etsintä- ja pelastustehtäviin sekä poliisiviranomaisen johtamiin etsintä- tai muihin vastaaviin virka-aputehtäviin ja niistä aiheutuvan valmiuden ylläpitämiseen sekä ilma-alusten käyttöön liittyvän hälytys- ja johtamisjärjestelmän välittömien kustannusten korvaamisesta Finavialle

2) pelastustoimintaan kuuluvissa tehtävissä avustamiseen sekä asiantuntija-, muodostelma- ja materiaaliavun antamisesta, vastaanottamisesta sekä siihen varautumisesta aiheutuviin kustannuksiin ihmisen tai luonnon aiheuttamissa katastrofitilanteissa, unionin pelastuspalvelumekanismissa (1313/2013/EU) tarkoitetuissa toimissa, Euroopan unionin ja kansainvälisten järjestöjen yhteistyössä sekä Suomen kahden- ja monenvälisten pelastuspalvelun yhteistoimintasopimusten perusteella, mihin luetaan myös Suomen osallistuminen Euroopan unionin, YK:n sekä NATO:n euroatlanttisen kumppanuusneuvoston pelastuspalvelun asiantuntijatehtäviin niistä aiheutuvine palkkaus- ja toimintakustannuksineen. Määrärahaa saa käyttää enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkauksiin

3) pelastuslain 31 §:n mukaisiin metsäpalojen tähytystoiminnasta ja sen valmiuden ylläpidosta aiheutuneisiin kustannuksiin.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi Pelastuslain 38 §:n (379/2011) muuttamisesta.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

1) Ilma-alusten käyttö etsintä- ja pelastustehtäviin	706 000
2) Kansainvälisen hätäavun antaminen ja vastaanottaminen sekä siihen varautuminen	1 100 000
3) Metsäpalojen tähytystoiminta	600 000
Yhteensä	2 406 000

2018 talousarvio	2 406 000
2017 talousarvio	2 406 000
2016 tilinpäätös	2 110 147

(43.) Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 0 euroa.

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2017 talousarvio	8 100 000
2016 tilinpäätös	8 100 000

40. Maahanmuutto

Selvitysosa: Sisäministeriö ohjaa ja kehittää maahanmuuttohallintoa ja vastaa maahanmuuttopolitiikan sekä maahanmuuttoa ja kansalaisuutta koskevan lainsäädännön valmistelusta ja edustaa maahanmuuttoasioissa Suomea Euroopan unionissa ja kansainvälisessä yhteistyössä. Sisäministeriö yhteensovittaa maahanmuuttoasioihin liittyvää toimintaa hallinnonalojen välillä.

Sisäministeriö vastaa turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton yleisestä kehittämisestä, suunnittelusta, ohjauksesta, seurannasta ja yhteensovittamisesta.

Sisäministeriö huolehtii Maahanmuuttoviraston toimintaedellytyksistä. Maahanmuuttovirasto käsittelee ja ratkaisee ulkomaalaisten maahantuloon, maassa oleskeluun, pakolaisuuteen ja kansalaisuuteen liittyviä asioita, vastaa turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjauksesta ja suunnittelusta, säilöönnottoyksiköiden käytännön toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjauksesta. Lisäksi Maahanmuuttovirasto ylläpitää ulkomaalaisasioiden sähköistä asiankäsittelyjärjestelmää (UMA) ja tuottaa tietoja viranomaisille ja kansainvälisille järjestöille. Turvapaikanhakijoiden vastaanottopalvelut tuotetaan kahdessa osana Maahanmuuttovirastoa toimivassa valtion vastaanottokeskuksessa sekä ostopalveluina.

Maahanmuuttoa kuvaavat tunnusluvut	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 arvio
Suomessa asuvat ulkomaalaiset ¹⁾	243 693	263 000	280 000
Maahanmuutto/ulkomaalaiset ²⁾	24 688	26 000	26 000
Nettomaahanmuutto/ulkomaalaiset ²⁾	19 902	18 000	18 000
Suomen kansalaisuuden saaneet/vuosi ³⁾	9 375	8 500	9 700

¹⁾ Vuosi 2016: Tilastokeskus/Väestörakenne 2016. Vuodet 2017 ja 2018: SM:n arvio, jossa otettu huomioon mm. Tilastokeskuksen vuoden 2017 väestön ennakkotilastot ja turvapaikanhakijoiden määrän kasvun vaikutukset.

²⁾ Vuosi 2016: Tilastokeskus/Muuttoliike. Vuodet 2017 ja 2018: SM:n arvio, jossa otettu huomioon mm. Tilastokeskuksen vuoden 2017 väestön ennakkotilastot ja turvapaikanhakijoiden määrän kasvun vaikutukset.

³⁾ Taulukossa on esitetty Suomen kansalaisuuden hakemuksesta tai ilmoituksesta saaneiden henkilömäärä. Momentin 26.40.01 perusteluissa oleva taulukko kuvaa Maahanmuuttovirastossa vireille tulevien ja ratkaistujen hakemusten määrää. Samassa hakemuksessa voi olla useita henkilöitä.

Maahanmuuttopolitiikka

Suomen maahanmuuttopolitiikka perustuu hallitusohjelman linjauksiin, hallituksen maahanmuuttopoliittisiin toimenpiteisiin ja turvapaikkapoliittiseen toimenpideohjelmaan.

Vaikutetaan siihen, että EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan muutokset tapahtuvat unionin ja jäsenmaiden yhteisen edun mukaisesti perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen. EU:n yhteisessä maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikassa tapahtuvassa lainsäädännön uudistamisessa Suomi huolehtii kansallisten etujen huomioon ottamisesta.

Keskeiset strategiset tavoitelinjaukset ovat:

— Edistämme Suomen työllisyyttä ja julkistaloutta vahvistavaa, huoltosuhdetta kohentavaa sekä talouden kansainvälistymistä edistävää työperusteista maahanmuuttoa. Lievennämme EU-alueen ulkopuolisen työvoiman tarveharkintaa, kun se on työllisyyden ja julkistalouden kannalta perusteltua, mahdollistaen yritysکوhtaisesti erityisosaajien työllistämisen nopeuttamisen, alueellisen ja alakohtaisen työvoiman turvaamisen sekä käytännön prosessien helpottamisen

— Osallistumme kansainväliseen taakanjakoon pitämällä kiintiöpakolaisten määrän ainakin viime vuosien tasolla

— Nopeutamme viranomaisprosesseja turvapaikkahakemusten käsittelyssä, teemme päätökset palauttamisineen viipymättä ja torjumme väärinkäytöksiä

— Nopeutamme törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden, rikoksen uusijoiden ja yleiselle järjestykselle vaarallisten ulkomaalaisten maasta poistamista.

Maahanmuuttopolitiikan toteutusta ohjaavien hallituksen kannanottojen mukaisesti maahanmuuttopolitiikassa tehtävät muutokset tapahtuvat hallitusti ja tavoitteellisesti. Maahanmuuttopolitiikassa otetaan huomioon kansainvälisessä tilanteessa ja EU-lainsäädännössä tapahtuvat muutokset.

Hallituksen turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelman mukaisesti Suomi varautuu yhdessä EU- ja Pohjoismaiden kanssa muuttuneeseen turvapaikanhakijatilanteeseen kestävästi. Huolehditaan siitä, että tilanteeseen vastataan ennakkoivasti ja hallitusti. Pitkän ajan näkymä edellyttää, että hallittu maahanmuutto on kasvua, innovaatioita, uusia työpaikkoja ja taloudellista vakautta edistävä tekijä.

Tavoitteena on, että maahanmuuttohallinto kykenee vastaamaan lakisääteisiin käsittelyaikatavoitteisiin maahanmuuton lupahakemusten käsittelyssä. Maahanmuuttovirasto on turvapaikkaprosessin päävastuullinen omistaja turvapaikka-asioita koskevien tehtävien keskittyttyä poliisilta Maahanmuuttovirastoon. Muutos yksinkertaistaa turvapaikkaprosessin tehostamisen toteutusta. Tavoitteena on kehittää edelleen turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminnan kustannustehokkuutta. Toiminnan kehittämisessä hyödynnetään täysimääräisesti EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) mahdollisuuksia.

Sisäministeriön hallinnonalan viranomaisten (Maahanmuuttovirasto, poliisi, Rajavartiolaitos) operatiivista yhteistyötä ulkomaalaisten maahantuloon ja maassa oleskeluun liittyen hyödynnetään ja kehitetään aktiivisesti.

Lupahallinnon tuottavuutta parannetaan. Kehitetään edelleen ulkomaalaisasioiden sähköistä asiankäsittelyjärjestelmää (UMA), jotta pystytään tarjoamaan kattavasti lupaprosesseihin liittyvät sähköiset asiointipalvelut hakija-asiakille sekä automatisoidaan mahdollisuuksien mukaan lupaprosesseja.

Maahanmuutto

Laillisia maahanmuuttokanavia kehitetään EU:n lainsäädäntöä koskeviin muutoksiin liittyen. Maahantuloon liittyvää viranomaisyhteistyötä vahvistetaan. Oleskelulupajärjestelmän kehittämisessä tavoite on menettelyn selkeyttäminen. Työvoiman maahanmuuton osalta on tärkeää vastata oikea-aikaisesti työmarkkinoiden tarpeisiin, jolloin käsittelyaikoihin kohdistuu erityinen huomio. Työntekijän oleskelulupajärjestelmää kehitetään hallitusohjelmassa linjatulla tavalla. Lupatoiminnalla on erittäin tärkeä merkitys työehtojen ennakoivalvonnassa. Jälkivalvonnassa kyse on käytännössä pitkälti poliisin ja työsuojeluhallinnon tarkastustoiminnan resursseista ja niiden kohdentamisesta.

Yrittäjien maahanmuuttoa helpotetaan kehittämällä oleskelulupalainsäädäntöä. Myös muutoin oleskelulupaprosessia sujuvoitetaan. Kausityöntekijöitä ja yritysten sisällä siirtyviä henkilöitä koskevien lakien mahdollisuudet viranomaisyhteistyöhön ja sähköiseen hakemuskäsittelyyn otetaan käyttöön. Maahanmuuttovirasto myöntää suoraa entistä useamman luvat ja näiden lupien käsittelyajat ovat tuntuvasti TE-toimistojen osapäätöstä edellyttäviä lupia lyhyemmät.

Yhteistyötä opetushallinnon kanssa jatketaan EU:n ulkopuolelta tulevien ulkomaalaisten opiskelijoiden maahantuloon liittyen. Väärinkäytösten määrä tulee pitää pienenä. Opiskelupaikkojen kohdentamisessa tulisi ottaa huomioon ne alat, joilla mahdollisesti esiintyy ulkomaisen työvoiman tarvetta tulevaisuudessa. Tämä vaatii myös kotimaisten kielten opintojen lisäämistä opiskelun aikana.

EU:n perheen yhdistämisdirektiivin mukaisesti kansainvälistä ja tilapäistä suojelua saavien perheenjäseniltä edellytetään tietyin poikkeuksin turvattua toimeentuloa perheenmuodostamisajankohdasta riippumatta, jotta perheenyhdistämishakemus voidaan hyväksyä.

Toteutetaan laittoman maahantulon vastaista toimintaohjelmaa. Ongelmina laittoman maahanmuuton lisääntyessä ovat ihmissalakuljetuksen lisääntymisen ohella laittoman työnteon ja ihmiskaupan sekä muun eriasteisen hyväksikäytön ja laittoman maassa oleskelun lisääntyminen. Tehostetaan viranomaisyhteistyötä laittoman maahantulon ja maassa oleskelun torjunnassa sekä huolehditaan tarvittavan lainsäädännön kehittämisestä. Keskeisiin maahanmuuttomaihin pyritään sijoittamaan maahanmuuton yhdyshenkilöitä. Laittoman maahanmuuton ongelmat näkyvät osaltaan myös lieveilmiöiden lisääntymisenä pidempiaikaisen maassa oleskelun tilanteissa henkilöiden jäädessä kotouttamistoimien ja yhteiskunnan palvelujen ulkopuolelle. Tehokas laittoman maahanmuuton torjunta ehkäisee näistä ongelmista yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia. Palauttamispolitiikkaa tehostetaan erityisesti jatkamalla ja kehittämällä laittomasti oleskelevien ja kielteisen päätöksen saaneiden henkilöiden tehokasta palauttamista EU-yhteistyön tukemana, pyrkimällä uusiin palautusta koskeviin yhteistyöpöytäkirjoihin ja EU-takaisinottosopimuksiin sekä nopeuttamalla rikoksiin syyllistyneiden maasta poistamista.

Maahanmuuttovirasto vastaa ulkomaalaislupahakemusten vastaanottamisesta ja käsittelystä. Varmistetaan lupa-asioiden sujuvuus, resurssien riittävyys sekä asiakaspalvelun ja alueellisen toimipisteverkoston toimivuus. Hakemusten käsittelyssä noudatetaan säädettyjä enimmäiskäsittelyaikoja. Lupamaksujen kohtuullisuus turvataan prosesseja kehittämällä.

Kansainvälinen suojelu

Turvapaikanhakijoiden määrää on vaikea ennustaa. Ennusteen mukaan turvapaikanhakijoiden määrä jäisi pysyvästi korkeammalle tasolle kuin mitä se oli ennen vuotta 2015. Vuonna 2015 koetun kaltaiseen turvapaikanhakijoiden määrän äkilliseen ja nopeaan kasvuun on myös varauduttava.

Seurataan turvapaikkamenettelyä ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevien säännösten toimivuutta ja valmistellaan mahdolliset lain muutokset. Kehitetään edelleen eri viranomaisten välistä yhteistyötä turvapaikkaprosessin tehostamiseksi ja nopeuttamiseksi.

Osallistutaan yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen ja EU-jäsenvaltioiden yhteistyöhön sen toimeenpanemiseksi käytännössä. Lainsäädännön kehittämisen ohella tiivistetään jäsenvaltioiden turvapaikkaviranomaisten välistä käytännön yhteistyötä erityisesti tukemalla Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) toimintaa ja osallistumalla yhteistyöhön muiden keskeisten EU:n virastojen kanssa. Asetusehdotus EU:n turvapaikkavirastosta (COM(2016) 271) sisältää jäsenmaiden velvoitteen osoittaa asiantuntijoita viraston operaatioiden käyttöön nopealla aikataululla. Viraston käyttöön suunnitellaan perustettavan 500 asiantuntijan nopean toiminnan reservipooli, johon jäsenmaiden on osoitettava ennalta määrätty määrä asiantuntijoita. Maahanmuuttoviraston kohdalla tämän arvioidaan tarkoittavan kahdeksaa henkilötyövuotta.

Turvapaikkapolitiikan kehittämisessä vahvistetaan johdonmukaisuutta eri maahanmuuton politiikkalohkojen, kuten rajavalvonnan, laittoman maahanmuuton torjunnan ja palautuspolitiikan kanssa.

Kiintiöpakolaispolitiikan toimeenpanoa jatketaan uudelleensijoittamalla Suomeen kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia ulkomaalaisia (ulkomaalaislaki 301/2004 90 §). Uudelleensijoittamisen perusteet (voimavarat kiintiöpakolaisten ottamiselle ja kiintiöpakolaisten määrä) vahvistetaan vuosittain valtion talousarviossa. Vuoden 2018 pakolaiskiintiö on 750 henkilöä.

Määrärahoissa otetaan huomioon EU:n uudelleensijoittamista koskevat sitoumukset ja EU:ssa päätetyt turvapaikanhakijoiden sisäiset siirrot. Suomi toteuttaa Euroopan unionissa sovittuja turvapaikanhakijoiden sisäisiä siirtoja.

Hallinnonalalla hyödynnetään EUSA-rahastojen kautta saatavissa olevaa osarahoitusta täysimääräisesti.

Turvapaikanhakijoiden vastaanotto

	2016 ¹⁾	2017 arvio	2018 arvio
Vastaanottokeskusten paikkaluku yhteensä	16 308	12 005	7 150
— valtion vastaanottokeskukset	700	700	700
— yksityisen, kunnan tai järjestön ylläpitämät keskuskeskukset	15 538	11 195	6 340
— säilöönottoyksikkö	70	110	110
— käyttöaste keskimäärin %	87	97	90
Ryhmäkotien ja tukiasuntojen paikkaluku yhteensä	844	338	150
— ryhmäkodit	357	98	63
— tukiasunnot	487	240	87
— käyttöaste keskimäärin %	87	70	90

¹⁾ Vuoden lopun tilanne: ei keskiarvo (luvussa ei ole mukana yksityismajoituksessa olevia)

Vastaanottopalvelujen saajat	2016	2017 arvio	2018 arvio
Keskimäärin vastaanoton piirissä olevia / henkilöä / vuosi	25 100	15 750	8 500
— Vastaanottokeskuksiin majoitettuja	20 606	13 515	7 400
— Alaikäisiä yksintulleita	1 894	270	250
— Säilöön otetut ulkomaalaiset	50	80	80
— Yksityismajoituksessa	2 550	1 885	770

Vastaanoton kustannukset / euroa / vuosi	2016 tilinpäätös	2017 talousarvio	2018 esitys
Vastaanoton kokonaiskustannukset	619 105 182	260 609 000	207 378 000
Vastaanottokeskusten kokonaiskustannukset	602 178 695	251 509 000	184 202 500
— vastaanottokeskusten yksikkökustannus / hlö	16 998	17 000	20 075
— alaikäisen kustannus ryhmäkodissa / hlö	52 206	61 000	80 000
— alaikäisen kustannus tukiasunnossa / hlö	39 986	33 000	41 000
— säilöön otetun kustannus / hlö	63 894	51 000	63 000
— yksityismajoituksen kustannukset	11 450 963	4 080 700	6 545 000
— yksityismajoituksen kustannus / hlö	7 206	6 300	8 500
Lasten edustaminen	894 320	200 000	125 500
Vapaaehtoinen paluu	-	5 800 000	6 800 000
Pakolaisten maahantuloon liittyvät kustannukset	855 941	900 000	900 000
Muut maahantuloon liittyvät menot ¹⁾	15 176 226	2 200 000	15 350 000

¹⁾ Tulkkaus- ja käännöspalkkiot, Maahanmuuttoviraston ulkopuolella suoritettavat turvapaikkapuhuttelut, DNA-testit, kieli-analyysit ja oikeuslääketieteelliset testit sekä sähköiset palvelut (Umarek).

01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 49 181 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös maahanmuuttohallinnon toiminnan kehittämiseen ja vastaanottojärjestelmän kehittämistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Maahanmuuttovirasto käsittelee ja ratkaisee maahantuloon, maassa oleskeluun, pakolaisuuteen sekä Suomen kansalaisuuteen liittyviä asioita hyödyntäen ja kehittäen ulkomaalaisasioiden sähköistä asiankäsittelyjärjestelmää viranomaisten ajantasaisena asianhallinta- ja tietopalvelurekisterinä. Virasto tuottaa ajankohtaista tietoa maahanmuutto- ja kansalaisuusasioista. Virasto vastaa turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjauksesta ja suunnittelusta, säilöönottoyksiköiden käytännön toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjauksesta.

Sisäministeriö asettaa Maahanmuuttovirastolle alustavasti seuraavat toiminnalliset tulostavoitteet:

	2016	2017	2018
Maahanmuuttovirasto ja valtion vastaanottokeskukset	toteutuma	arvio	tavoite
Tuotokset			
Päätökset	96 739	126 750	122 950
Panokset			
Toimintamenot (1 000 €)			
Maahanmuuttovirasto	55 476	63 735	35 242
Valtion vastaanottokeskukset	11 856	12 528	13 755
Henkilötyövuodet	903,7	832	700
Maahanmuuttovirasto	769,7	690	558
Valtion vastaanottokeskukset	134	142	142
Tehokkuus			
Toiminnallinen tuloksellisuus			
— tuottavuus (pääöstä/Maahanmuuttoviraston htv)	124	174	183
— taloudellisuus (nettomenot €/pääös)	573	300	300
— maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (%)	54	91	91

Nopea ja oikeusvarma päätöksenteko

Vireille tulleiden hakemusten läpivientiajat lyhenevät. Perheenyhdistämishakemusten käsittelyaika on enintään yhdeksän kuukautta. Asiakkaiden oikeusturva säilyy hyvänä. Henkilö- ja teknisiä resursseja käytetään joustavasti ja tehokkaasti. Päätöksentekoprosessit ovat laadullisesti mitattavia sekä läpinäkyviä, ohjaavia ja rutiinityötä säästäviä. Soveltamiskysymykset linjataan sisäisellä ohjeistuksella.

Vireille tulleet ja ratkaistut asiat 2016—2018

	2016		2017		2018	
	toteutuma Vireille tulevat	Ratkaistut	ennuste Vireille tulevat	Ratkaistut	tavoite Vireille tulevat	Ratkaistut
Maahanmuutto yhteensä	26 414	23 818	83 000	83 000	82 000	82 000
— työntekijän oleskelulupa	7 445	7 080	7 300	7 300	7 300	7 300
— opiskelijan oleskelulupa	7 161	7 020	7 000	7 000	6 000	6 000
— muut oleskeluluvat (sis. kv. suojelu)	10 579	7 855	13 000	13 000	13 000	13 000
— <i>joista kv. suojelua saaneen perheenjäsen</i>	<i>1 675</i>	<i>1 503</i>	<i>3 000</i>	<i>3 000</i>	<i>3 000</i>	<i>3 000</i>
— oleskeluluvan uusiminen (jatkoluvat ja pysyvät)	-	-	35 000	35 000	35 000	35 000
— muut oleskeluluvat	886	861	700	700	700	700

	2016		2017		2018	
	toteutuma Vireille tulevat	Ratkaistut	ennuste Vireille tulevat	Ratkaistut	tavoite Vireille tulevat	Ratkaistut
— voimassa olevaa oleskelulupaa koskevat asiat (peruutukset ja kortin uusimiset)	343	343	8 000	8 000	8 000	8 000
— EU-kansalaisten ja heidän perheenjäsenten re- kisteröiminen	-	-	12 000	12 000	12 000	12 000
Maasta poistaminen¹⁾	26 497	22 200	10 500	10 500	10 500	10 500
Kansainvälinen suojelu yhteensä	18 902	36 660	20 750	19 150	20 750	16 350
— turvapaikkahakemukset	5 658	28 252	7 000	10 800	7 000	8 000
— kiintiöpakolaiset	750	750	750	750	750	750
— matkustusasiakirjat	7 172	7 172	7 000	7 000	7 000	7 000
— muut	5 322	486	6 000	600	6 000	600
Kansalaisuus yhteensä	13 392	13 469	14 100	14 100	14 100	14 100
— kansalaisuushakemukset	11 130	11 316	12 000	12 000	12 000	12 000
— kansalaisuusilmoitukset	788	772	900	900	900	900
— muut kansalaisuusasiat	1 474	1 381	1 200	1 200	1 200	1 200
Yhteensä	85 202	96 147	128 350	126 750	127 350	122 950

¹⁾ sis. karkottaminen, kielteiseen lupapäätökseen liittyvä käännyttäminen sekä rikosperusteinen käännyttäminen, maahantulokielto

Käsittelyaika keskimäärin (vrk)

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Maahanmuutto			
— työntekijän oleskelulupa (sis. TE-toimiston osapäätöksen)	119	90	90
— oleskelulupa, opiskelija	27	30	30
Kansainvälinen suojelu, kokonaiskäsittelyaika ilman muutok- senhakua			
— turvapaikka	261	150	120
Kansalaisuushakemukset, kokonaiskäsittelyaika			
— kansalaisuushakemukset	324	280	270
Ratkaistut/vireille tulleet (%)	115	100	100

Maahanmuuttohallinnon prosessien sähköistäminen

Maahanmuuttohallinnon kaikkien viranomaisten sähköistä asianhallintajärjestelmää (UMA) käytetään tehokkaasti ja sen ylläpidosta huolehditaan. Sähköisten palvelujen käyttöä laajennetaan ja samalla nopeutetaan prosessien kulkua automatisoinnin mahdollisuuksia hyödyntäen. Järjestelmän toimintoja kehitetään vuosina 2016—2019 nostamalla järjestelmän digitalisaatio-, automaatio- ja itsepalvelutasoa.

Henkisten voimavarojen hallinta

Henkiset voimavarat, Maahanmuuttovirasto

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Henkilötyövuodet	769,7	690	558
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	7,8	8,0	8,0
Työtyytyväisyysindeksi (1—5)	3,5	3,52	3,53

Henkiset voimavarat, Valtion vastaanottokeskukset

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Henkilötyövuodet	134	142	142
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	8,6	8,0	8,0
Työtyytyväisyysindeksi (1—5)	3,6	3,7	3,7

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2016 toteutuma	2017 varsinainen talousarvio	2018 esitys
Bruttomenot	77 206	75 158	63 181
Bruttotulot¹⁾	9 557	14 500	14 000
Nettomenot	67 649	60 658	49 181
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 549		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	17 686		

¹⁾ Maahanmuuttoviraston maksutulojen lisäys johtuu pääosin poliisilta siirtyvien ulkomaalaislupien käsittelymaksuista. Kansainvälistä suojelua saavien perheen-yhdistämishakemusten käsittelymaksuista kertyy noin 1 milj. euron lisäys. Lisääntyneillä maksutuloilla katetaan poliisilta siirtyneiden jatkolupien kustannukset sekä näiden perheen-yhdistämishakemusten käsittelyn kustannukset.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2016 toteutuma	2017 varsinainen talousarvio	2018 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	8 142	14 000	14 000
Tuotot yhteensä	8 142	14 000	14 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	7 414	7 322	7 900
— osuus yhteiskustannuksista	7 565	8 078	8 000
Kustannukset yhteensä	14 979	15 400	15 900
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-6 837	-1 400	-1 400
Kustannusvastaavuus, %	54	91	91

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Joutsenon vo-keskuksen säilöönnoton tilapäinen lisäkapasiteetti	-981
Palkkaliukumasäästö (kevään 2014 kehyspäätös)	-100
Palkkaliukumasäästön tarkistus (ta2017)	-100
Turvapaikkahakijamäärän aiheutt. lisäresurssitarve	-9 900
Vapaaehtoisen paluun matka- ja paluuavustuksen määrärahat	-1 000
Vapaaehtoisen paluun matka- ja paluuavustukset (siirto momentille 26.40.22)	1 000
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-44
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-17
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-16
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-116
Toimintameno säästö (HO 2015)	-120
Työajan pidentäminen (Kiky)	-31
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-52
Vuokrien indeksikorotus	16
Vuokrien indeksikorotusta vastaava säästö	-16
Yhteensä	-11 477
2018 talousarvio	49 181 000
2017 talousarvio	60 658 000
2016 tilinpäätös	83 786 000

(20.) Paluumuuttajien muuttovalmennus (arviomääräraha)

2016 tilinpäätös	436 041
------------------	---------

21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 145 144 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) (vastaanottolaki) 7 §:n mukaisesti vastaanotto- ja järjestelykeskusten perustamis- ja ylläpitokustannusten sekä palveluntuottajalle vastaanottopalveluiden järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen, ilman kotikuntalaisia (201/1994) tarkoitettua kotikuntaa Suomessa olevan ihmiskaupan uhrin auttamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen vastaanottorahaa lukuun ottamatta ja alaikäisen, jolla ei ole oleskelulupaa Suomessa, edustajan palkkiomaksamiseen sekä kansainvälistä suojelua hakevien yleisen oikeudellisen neuvonnan kustannuksiin

2) säilöönnottoyksiköstä annetun lain (116/2002) 3 luvun mukaisen toimeentulon ja huolenpidon järjestämiseen säilöön otetuille ulkomaalaisille käyttörahaa lukuun ottamatta

3) vastaanottopalveluna järjestettyyn työ- ja opintotoimintaan osallistuvien henkilöiden vastaanottolain 30 §:n mukaisten tapaturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutusten sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen

4) vastaanoton toteuttamiseksi erityistilanteissa tarpeellisten palvelujen hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja vastaanotto toiminnan kehittämistä tukeviin EU:n rahoittamiin hankkeisiin

5) turvapaikkatutkinnan ja -puhuttelujen tulkkaus-, käänös- ja kuljetusmenoihin

6) Maahanmuuttoviraston toimipisteiden ulkopuolella suoritettavien turvapaikkapuhuttelujen matkakustannusten, perhesiteen selvittämiseksi tehtävien DNA-testien ja oikeuslääketieteellisten testien kustannuksiin sekä kotipaikan tai kansalaisuuden selvittämiseksi tehtävien kielianalyysien kustannuksiin

7) kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 86 §:n mukaisesti kiintiöpakolaisten ja heidän perheenjäsentensä maahantulomatkojen järjestämisestä, lähtömaassa suoritettavista terveystarkastuksista ja koulutuksesta (kulttuuriorientaatiosta) sekä vastaanottoa edistävän koulutuksen ja tiedotustoiminnan järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Vuoden 2018 pakolaiskiintiö on 750 henkilöä.

Selvitysosa: Kansainvälistä suojelua hakevien ja tilapäistä suojelua saavien vastaanottopalvelut järjestää vastaanottokeskus vastaanottolain (746/2011) 13 §:n nojalla. EU:ssa sisäisesti siirrettävien turvapaikanhakijoiden vastaanottopalvelut järjestetään vastaanottolain mukaisesti. Laajamittaisen maahantulon yhteydessä vastaanottopalvelut järjestetään vastaanottolain 12 §:n mukaisesti. Maahanmuuttovirasto sopii kuntien, kuntayhtymien ja muiden yhteisöjen tai säätiöiden kanssa vastaanottopalvelujen järjestämisestä ja siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

Majoituskapasiteetti pyritään mitoittamaan siten, että kapasiteetti vastaa majoitustarvetta. Vastaanottoyksiköiden majoituspaikkojen käytössä pyritään 90 prosentin käyttöasteeseen. Vastaanottokeskusten ylläpidon ja palveluiden tuottamisessa pyritään kustannustehokkuuteen mm. majoitusvuorokauden hinnassa.

Vastaanottolain 6 §:ssä säädetään erityistarpeiden huomioon ottamisesta hakemuksen käsittelyn ajan ja lisäksi vastaanottolain 19 §:ssä täydentävästä vastaanottorahasta kattamaan erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvia tarpeelliseksi harkittuja menoja.

Turvapaikkapuhuttelujen tulkkaus- ja käännöskustannukset vaihtelevat turvapaikanhakijoiden määrän ja hakijoiden kielen mukaan. Turvapaikkahakemuslomakkeella selvitetään hakemuksen perusteet ennen turvapaikkapuhuttelua. Hakijan täyttämä lomake sekä hakijan vieraskieliset asiakirjat ja selvitykset käännetään Maahanmuuttovirastossa. Maahanmuuttoviraston turvapaikkatutkinnassa ja turvapaikkapuhuttelussa käytetään hakijan äidinkieltä tai hänen ymmärtämänsä kielen tulkkausta.

Ulkomaalaislain (301/2004) 65 §:n mukaan Maahanmuuttovirasto voi varata hakijalle ja perheenkokoajalle tilaisuuden osoittaa biologinen sukulaisuus toteen valtion varoista kustannettavan DNA-tutkimuksen avulla, jos biologiseen sukulaisuuteen perustuvasta perhesiteestä ei muutoin voida saada riittävää selvitystä ja jos DNA-tutkimuksen avulla on mahdollista saada olennaista näyttöä perhesiteestä. Ulkomaalaislain 6 a §:n mukaan oleskelulupaa hakevan ulkomaalaisen tai perheenkokoajan iän selvittämiseksi voidaan tehdä oikeuslääketieteellinen tutkimus jos on olemassa ilmeisiä perusteita epäillä hänen itsestään antamien tietojen luotettavuutta. Ulkomaalaislain 6 b §:ssä säädetään oikeuslääketieteellisen tutkimuksen tekemisestä. Turvapaikanhakijoille ja perheenkokoajille, joiden henkilöllisyyttä ei ole voitu varmistaa, voi olla tarpeen joissakin tapauksissa osana henkilöllisyyden selvittämistä tehdä kielianalyysi hakijan kielellisen identiteetin ja taustan ja sitä kautta kotiseudun selvittämiseksi. Kielianalyysin avulla selvitetään muun muassa, täytyvätkö perheenyhdistämisen edellytykset perheenyhdistämishakemusten käsittelyn yhteydessä.

Kiintiössä otettavat pakolaiset voidaan valita talousarviovuonna ja he voivat saapua maahan sinä vuonna sekä sitä seuraavien kahden vuoden aikana. Kiintiöstä valittujen pakolaisten maahantulomatkat järjestetään ostopalveluna. Vastaanoton erityistilanteissa korvataan erityispalveluja, kuten matkan aikana tarvittavat lääkäripalvelut tai kauttakulku- tai maasta poistumiseen vaadittavien viisumien kustannukset.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kuntien, kuntayhtymien, järjestöjen ja yhteisöjen vastaanottokustannukset	95 509 000
Vastaanottokeskusten muut menot	33 385 000
— palvelujen ostot	8 901 000
— terveydenhuolto	23 764 000
— muut menot	720 000
Vastaanottokustannukset yhteensä	128 894 000
Muut maahantuloon liittyvät menot	15 350 000
Pakolaisten maahantuloon liittyvät kustannukset	900 000
Yhteensä	145 144 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Turvapaikanhakijamääräarvion lasku 7000:een	-30 000
Vastaanottokeskuksissa majoitettavat turvapaikanhakijat	-124 200
Vastaanottopalvelut	74 000
Yhteensä	-80 200

2018 talousarvio	145 144 000
2017 talousarvio	225 344 000
2016 tilinpäätös	529 814 155

22. Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vapaaehtoisesta paluusta aiheutuviin kuluihin
- 2) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 31 §:n mukaisten matka- ja muiden avustusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Vapaaehtoisesta paluusta säädetään ulkomaalaislain 147 a §:ssä. Lain kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 31 §:n nojalla vapaaehtoisen paluun tukemiseksi voidaan kansainvälistä suojelua hakeneelle kolmannen maan kansalaiselle, tilapäistä suojelua saaneelle ja ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntalain mukaista kotipaikkaa Suomessa sekä oleskeluluvan ulkomaalaislain 51 §:n nojalla saaneelle, korvata kohtuulliset matka- ja muuttokustannukset kotimaahan tai muuhun maahan, johon hänen pääsynsä on taattu. Tilapäistä suojelua saava tai ihmiskaupan uhri voi olla myös unionin kansalainen tai tähän rinnastettava.

Vapaaehtoisen paluun järjestäminen toteutetaan ostopalveluna.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Matka- ja muut avustukset	5 000
Ostopalvelut	1 800
Yhteensä	6 800

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vapaaehtoisen paluun matka- ja paluuavustukset (siirto momentilta 26.40.01)	-1 000
Vapaaehtoisesti kasvavien määrän kasvu	2 000
Yhteensä	1 000

2018 talousarvio	6 800 000
2017 talousarvio	5 800 000

63. Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 41 684 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkomaalaiselle kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) (vastaanottolaki) 19 §:n ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002) 12 §:n perusteella myönnettävän vastaanottorahan, täydentävän vastaanottorahan, käyttörahan ja toimeentulotuen maksamiseen.

Selvitysosa: Kansainvälistä suojelua hakevalle ja tilapäistä suojelua saavalle sekä ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntalaisia tarkoitettua kotikuntaa Suomessa, myönnetään vastaanottoraha välttämättömän toimeentulon turvaamiseksi ja itsenäisen selviytymisen edistämiseksi, jos hän on tuen tarpeessa eikä voi saada toimeentuloa muulla tavalla. Jos vastaanotto keskus järjestää täyden ylläpidon, ilman huoltajaa olevalle lapselle myönnetään vastaanottorahan sijasta käyttöraha.

Säilöön otetulle ulkomaalaiselle annetaan käyttörahaa, jos hänellä ei ole käytettävissään omia varoja eikä hän voi saada käyttövaroja muulla tavalla. Säilöön otetulle ulkomaalaiselle voidaan poikkeuksellisesti myöntää täydentävää vastaanottorahaa siten kuin vastaanottolaisissa säädetään tai toimeentulotukea siten kuin toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997) säädetään.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Vastaanottoraha	
— Täysi vastaanottoraha	25 075 000
— Vastaanottoraha	3 670 000
— Lasten vastaanottoraha	7 339 000
Täydentävä vastaanottoraha	4 301 000
Käyttöraha	1 180 000
Toimeentulotuki	119 000
Yhteensä	41 684 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksettavat tuet	5 500
Toiminnan arvonlisäverovelvollisuus	7 000
Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu	-19 516
Tasomuutos	11 700
Yhteensä	4 684
<hr/>	
2018 talousarvio	41 684 000
2017 talousarvio	37 000 000
2016 tilinpäätös	77 618 884